

A05-1995

Jaarverslag

1995

toen
hier
oorlog

was

Amsterdams Historisch Museum

Jaarverslag 1995

Het Amsterdams Historisch Museum vormt samen met Museum Willet-Holthuysen de Dienst Historische Musea van de gemeente Amsterdam. Als zodanig vallen deze musea onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Het Amsterdams Historisch Museum stelt zich ten doel om de historische verzameling van de stad Amsterdam te beheren, te behouden, selectief uit te breiden en voor een zo breed mogelijk publiek te ontsluiten en te presenteren. Tevens wil het museum inzicht geven in het functioneren van de hedendaagse samenleving waartoe kennis van het verleden noodzakelijk is.

Dit algemene jaaroverzicht is een verslag van activiteiten. Het financiële en het sociale jaarverslag worden apart uitgegeven en zijn bij het secretariaat van het museum op te vragen.

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Amsterdams Historisch Museum

Inhoud

3	<i>Woord vooraf</i> door Pauline W. Kruseman, directeur
---	--

6	<i>Activiteiten</i>
6	Overzicht tijdelijke tentoonstellingen
11	Gasttentoonstellingen
12	Aanwinsten
13	Bruikleenverkeer
14	Publikaties
15	Evenementen

Toen hier...een 'Toen hier'- museum was

Het speciale *middenkatern* belicht de verschillende activiteiten voor kinderen die plaatsvonden bij de tentoonstelling TOEN HIER... HONGERWINTER EN BEVRIJDING IN AMSTERDAM.

19	<i>Internationale contacten</i>
----	---------------------------------

21	<i>Vernieuwingen op zaal</i>
----	------------------------------

22	<i>Archeologie</i>
----	--------------------

24	<i>Afdelingen apart</i>
24	Wetenschappelijke medewerkers
25	Educatieve Afdeling
26	Marketing en Public Relations
27	Bibliotheek
28	Depotbeheer
28	Fotoafdeling
28	Ambachtelijke kunst
30	Textielrestauratie
30	Afdeling Beveiling en Facilitaire diensten

31	<i>Bijlagen</i>
31	Bezoekcijfers
31	Groepsbezoek
32	Het bestuur van de Stichting Amsterdams Historisch Museum
32	De leden van Het Genootschap Amsterdams Historisch Museum

34	<i>Tentoonstellingsoverzicht 1996</i>
----	---------------------------------------

35	<i>Annual Report Summary</i>
----	------------------------------

Woord vooraf

door Pauline W. Kruseman, directeur

Een bijzondere tentoonstelling

Vijftig jaar bevrijding is in 1995 op intensieve wijze herdacht en gevierd. In dit kader heeft ons museum de tentoonstelling *TOEN HIER... HONGERWINTER EN BEVRIJDING IN AMSTERDAM* samengesteld. Op 8 maart 1995 is de expositie in aanwezigheid van H.M. koningin Beatrix geopend. Mevrouw Annemarie Grewel, gemeenteraadslid van Amsterdam, hield een bijzondere persoonlijke inleiding bij de opening.

In de tentoonstelling stonden de lotgevallen van de stad en haar bewoners centraal tijdens één van de meest dramatische jaren uit de geschiedenis van Amsterdam. De grote binnenplaats van het museumcomplex deed dienst als extra tentoonstellingsruimte, dit mede om de toegankelijkheid tot de tentoonstelling te vergroten. Ruim 157.000 mensen hebben een bezoek aan het buitendeel gebracht. Voor scholieren was een uitgebreid educatief programma opgezet. In het speciale *middenkatern* wordt aan deze activiteiten aandacht besteed.

Ontsluiting collectie

Eén van de beleidslijnen van het museum is om de eigen collectie voor publiek te ontsluiten door middel van tentoonstellingen en bestandscatalogi. Dit verslagjaar stond de collectie schilderijen van de 19de-eeuwse verzamelaar Carel Joseph Fodor centraal, waar ons museum het beheer over heeft. De tentoonstelling *LEVENDE MEESTERS, DE SCHILDERIJENVERZAMELING VAN C.J. FODOR (1801-1860)* werd met zeer veel waardering ontvangen. Bij de tentoonstelling werd een gelijknamige catalogus uitgegeven.

Het was de bedoeling dat conservator Dedalo Carasso deze expositie zou organiseren. Aan het begin van het jaar bleek echter dat hij ernstig ziek was. Hij moest zijn werkzaamheden voor het museum, dat hem zo dierbaar was, staken. Op 31 mei is hij overleden. Als blijk van bijzondere waardering voor Dedalo Carasso, die 27 jaar aan het museum verbonden is geweest, is de catalogus aan hem opgedragen.

AANWINST

BUREAUSET EN TAFELKLEED,
circa 1903

Theo Nieuwenhuis (1866-1951)

koper, ivoor, ebbehout, gebatikte zijde

Het vierdelige bureauarnatuur bestaat uit inktpot, kaarsehouder, briefopener en stempel. De voorwerpen zijn ontworpen voor mr F. Kranenburg, wiens initialen op het stempel prijken.

Deze Amsterdamse advocaat liet zijn kantoor aan de Keizersgracht tot in de kleinste details door Nieuwenhuis inrichten. In 1898 stichtte Nieuwenhuis samen met anderen de afdeling woninginrichting van de bekende kunsthandel E.J. van Wisselingh & Co. aan het Rokin. Handwerk, tijdrovende technieken en kostbare materialen waren kenmerkend voor het werk van de bij Van Wisselingh aangesloten ontwerpers. Omstreeks 1900 was het bedrijf toonaangevend in de vernieuwing van de toegepaste kunsten in Nederland.

KINDERSPOOR

In de ban van de Luistermijter tijdens de tentoonstelling *O, KOM ER EENS KIJKEN*.

Foto Anneke van de Kieft

Kinderspoor

Eén van onze doelstellingen is om het museum aantrekkelijker te maken voor kinderen. De tentoonstelling over Sint-Nicolaas *O, KOM ER EENS KIJKEN* was bij uitstek de gelegenheid om kinderen al op jonge leeftijd op een leuke manier met het museum kennis te laten maken. In deze tentoonstelling werd een speciaal **KINDERSPOOR** aangelegd. De opening, die door Sinterklaas werd verricht, was een waar feest voor de zeer vele kinderen die aanwezig waren. Voor de tentoonstelling bestond grote belangstelling bij jong en bij oud.

Evenementen

Een belangrijk middel voor het museum om een breder publiek te bereiken zijn de evenementen. De activiteiten voor families met kinderen nemen daarin een grote plaats in. De evenementen vinden deels plaats rondom thema's uit de vaste opstelling, deels naar aanleiding van tijdelijke tentoonstellingen. Op *WIE ZOET IS KRIJGT LEKKERS ...* kwamen zo'n achthonderd kinderen af. Tijdens dit evenement, dat in samenwerking met restaurant David & Goliath en de bakker Lensen - onze buurman - werd georganiseerd, konden kinderen zelf koek vergulden en marsepein versieren.

Schuttersgalerij

In het verslagjaar is de Schuttersgalerij voor een groot deel van de tijd gesloten geweest in verband met renovatie. Het dak is vervangen en de muren zijn opnieuw gestuct en geschilderd. Ook de verlichting en de beveiliging werden vernieuwd. Tevens zijn de versleten straatklinkers, waarover jaarlijks ruim 500.000 bezoekers lopen, vervangen. Begin 1996 zal onze overdekte museumstraat weer voor publiek toegankelijk zijn.

Museum Willet-Holthuysen

In 1995 zijn veel voorbereidende werkzaamheden verricht voor activiteiten die pas in de komende jaren zichtbaar zullen worden. In de eerste plaats is er hard gewerkt aan de voorbereiding voor de renovatie van Museum Willet-Holthuysen. Van januari tot begin november 1996 is het Museum Willet-Holthuysen voor het publiek gesloten. Omdat in verband met het aanbrengen en vernieuwen van technische voorzieningen 'het museum op zijn kop moet', wordt meteen van de gelegenheid gebruik gemaakt om de museale inrichting bij te stellen. Op 10 november 1996 bestaat het Museum Willet-Holthuysen honderd jaar. De heropening van het opgeknapte museum en een speciale tentoonstelling over twee eeuwen Amsterdams tafelzilver zullen deze gebeurtenis extra luister bijzetten.

Kunstenplan

Het museum draagt bij aan de totstandkoming van het gemeentelijk kunstbeleid door middel van een eigen 'kunstenplan'. In het najaar van 1995 is het kunstenplan met de titel *SCHAKEL NAAR DE TOEKOMST* voor de periode 1997-2000 opgesteld. Het plan werd door externe deskundigen van commentaar voorzien. In het plan zijn onder meer de volgende belangrijke activiteiten voor de komende jaren te onderscheiden: de (her)inrichting van de zalen over de 19de en 20ste eeuw, het afronden van de renovatie van Museum Willet-Holthuysen, het aantrekken van een breder en een jonger publiek, het uitbreiden van aansprekende educatieve programma's, het beheren en ontsluiten van het archeologisch bezit, het onderzoeken en ontwikkelen van de mogelijkheden om het publiek interactief via multimedia bij de collectie en de presentatie over de geschiedenis van de stad te betrekken.

Museaal ondernemerschap

Vanaf 1996 dient het museum in het kader van het gemeentelijk beleid van planning & control een jaarplan bij de wethouder cultuur in. Dit jaarplan bevat een beschrijving van produkten en diensten die worden geleverd aan iemand buiten de organisatie. Daarbij hebben wij onze produkten/diensten zo gegroepeerd dat het gemeentebestuur kan sturen op hoofdlijnen. Aan de opzet van het eerste jaarplan is in 1995 gewerkt. Planning & control heeft bij ons de vorm gekregen van museaal ondernemerschap. Met museaal ondernemerschap beogen we onze maatschappelijke opdracht op bezoekersgerichte en bedrijfsmatige wijze uit te voeren.

Met een aantrekkelijk programma van tentoonstellingen en activiteiten voor 1996 willen we met de inzet, de deskundigheid en de creativiteit van alle (tijdelijke) medewerkers en stagiair(e)s een bijzondere eigen plaats blijven innemen in het culturele leven van Amsterdam en Nederland.

AANWINST
GEZICHT OP 'DE OMVAL' NABIJ
AMSTERDAM
Jacob Esseleens (1626-1687)
olievef op doek

De voorstelling toont een groepje welgestelde lieden die zich even buiten de stadsgrenzen aan de oever van de Amstel verpozen. Verderop heerst bedrijvigheid van vissers en vrachvaarders. Over de Ringdijk van de Watergraafsmeer rijdt een koets en op ongeveer dezelfde hoogte vaart een trekschuit die vanuit de Amstel de ringvaart ingaat. Aan de overkant van de rivier is het huis 'De Omval' afgebeeld, een 'plaisierplaats', destijds in bezit van de gebroeders

Wiltschut. Links van het huis bevindt zich de scheepswerf van Marten Willemszoon, waar kleine vissers- en pleziervaartuigen werden gebouwd. Boven het dak van de werf zijn de wieken van de molen 'van Roelants' zichtbaar. In een archiefstuk uit 1686 wordt vermeld dat deze vermolen is afgebrand. Het rivierlandschap ademt een sfeer van rust en de scène op de voorgrond doet idyllisch aan. De indruk wordt gewekt dat het

hier om een gefantaseerde voorstelling zou gaan, maar de topografisch exacte weergave van de Omval spreekt dit tegen. Het schilderij geeft bijzonder interessante informatie over een markante lokatie, tegenwoordig vooral bekend omdat hier het hoogste gebouw van Amsterdam is verrezen: de wolkenkrabber die niet 'De Omval' mocht heten en nu Rembrandt Tower is genoemd.

Activiteiten

Overzicht tijdelijke tentoonstellingen

In beeld gebracht

Beeldhouwkunst uit de collectie van het Amsterdams Historisch Museum

tot en met 8 januari 1995

•

De nationale manifestatie Beelden in Nederland was aanleiding voor het museum de eigen collectie beeldhouwkunst te tonen. Deze tentoonstelling kreeg speciale aandacht in het jaarverslag 1994.

Het 'Kasteel van Amstel'

Opgegraven en uitgediept

tot en met 8 januari 1995

•

Een tentoonstelling over de opgravingen aan de Dirk van Hasseltsteeg/Nieuwezijds Kolk bij de Nieuwezijds Voorburgwal.

AANWINST

STRAATNAAMBORD, eerste helft

20ste eeuw

uitvoering onbekend

geëmailleerd metaal

In de Euterpestraat was tijdens de Tweede Wereldoorlog het hoofdkwartier gevestigd van de Duitse Sicherheitsdienst. Deze instantie was onder meer verantwoordelijk voor de deportatie van joden en het bestrijden van illegale groepen. Daarom was de straat in de jaren 1940-'45 bij Amsterdammers berucht. Na de bevrijding werd de Euterpestraat herdoopt in Gerrit van der Veenstraat. Deze beeldhouwer-verzetsheld was vanwege zijn rol in de overval op het Bevolkingsregister door de Duitsers gefusilleerd. Het straatnaambord is één van de schenkingen die het museum kreeg naar aanleiding van de tentoonstelling 'TOEN HIER...!'

300 jaar Amsterdams Reclamedrukwerk

een selectie uit de verzameling van Werner Löwenhardt

tot en met 28 januari 1995, verlengd tot en met 26 februari 1995

•

De tentoonstelling 300 JAAR AMSTERDAMS RECLAMEDRUKWERK paste in de traditie van het Amsterdams Historisch Museum om particuliere verzamelingen te tonen. Vanwege de grote belangstelling van het publiek werd deze tentoonstelling verlengd.

Dromen van Breitner

Schilderijen van Chris van Voorst

22 maart tot en met 29 april 1995

•

Chris van Voorst was meer dan 20 jaar schilderijenrestaurator in het Stedelijk Museum. Daarnaast was hij schilder.

Van Voorst is een grote bewonderaar van Breitner. Van 1974 tot 1978 schilderde hij een serie van vijftien doeken, geïnspireerd op werken van Breitner. Deze doeken vormden de kern van een overzichtstentoonstelling van het werk van Chris van Voorst, waarin het 'menselijk drama' een belangrijke plaats innam.

EUTERPESTRAAT

AANWINST
DIENBLAD, 1926-'28
Fa. As. Bonebakker & Zn
zilver

In 1928 kreeg mr Henri Viotta voor zijn 80ste verjaardag dit zilveren dienblad van zijn vrienden cadeau. De 61 schenkers lieten hun handtekening op de achterkant in het zilver etsen. Onder hen bevinden zich belangrijke personen uit het Nederlandse muziekleven, zoals dirigent Willem Mengelberg, zanger Jac. Urlus en componist Johan Wagenaar. Viotta (1848-1933) was een der oprichters en eerste directeur van de Wagnervereniging (1884). Daarnaast was hij onder meer dirigent van de Amsterdamsche Orkestvereniging. Ook dirigeerde Viotta het gelegenhedenensemble dat op 11 april 1888 het openingsconcert van het Concertgebouw verzorgde.

In de ban van Italië
Tekeningen uit een Amsterdamse verzameling
2 juni tot en met 20 augustus 1995

Het Amsterdams Historisch Museum stelt regelmatig tentoonstellingen samen van Amsterdamse particuliere verzamelingen. Initiator van deze traditie was prof.dr. I.Q. van Regteren Altena. Hij was van 1932 tot 1937 als conservator verbonden aan het Amsterdams Historisch Museum. Een deel van zijn eigen befaamde tekeningencollectie stond centraal in de tentoonstelling IN DE BAN VAN ITALIË.

Circa 80 tekeningen uit de 16de tot en met de 19de eeuw van ruim 40 kunstenaars, onder wie Maarten van Heemskerck (1498-1574), Willem Schellinks (1623-1678), Jan Lievens (1606-1674), Jan de Bisschop (1628-1671), Daniël Dupré (1751-1817) en Josephus Augustus Knip (1777-1847), waren te bewonderen. Kunstenaars die inspiratie vonden in het Italiaanse landschap, de klassieke bouwwerken of de dorpjes met hun bewoners. IN DE BAN VAN ITALIË gaf een levendig beeld van de fascinatie die Italië uitoefende op deze kunstenaars, een fascinatie die zij deelden met de verzamelaar van hun werk, I.Q. van Regteren Altena. De tentoonstelling kwam tot stand in samenwerking met de familie Van Regteren Altena.

VORMGEVING Jeroen de Vries

PUBLIKATIE Zie pagina 14

toen hier geen licht was

hongerwinter en bevrijding in het
amsterdams historisch museum

9 maart t/m 3 september 1995, Kalverstraat 92, Amsterdam, ma-vrij 10.00-17.00 uur, za-son 11.00-17.00 uur

Toen hier...

Hongerwinter en bevrijding in Amsterdam

9 maart tot en met 3 september 1995

De opening van de tentoonstelling TOEN HIER... vond plaats in aanwezigheid van H.M. koningin Beatrix. De inleiding op de tentoonstelling werd verzorgd door mevrouw Annemarie Grewel, gemeenteraadslid van Amsterdam en voorzitter van de Commissie Cultuur. Annemarie Grewel sloot in haar inleiding aan op de aard van de binnententoonstelling, waarin individuele verhalen centraal stonden. Ze vertelde een paar persoonlijke ervaringen als klein joods meisje in bezet Amsterdam.

De opzet en de inhoud van de tentoonstelling komen hiernaast aan de orde.

IDEË EN VORMGEVING Jeroen de Vries

EVENEMENTEN Zie pagina's 15, 17 en 18

PUBLIKATIE Zie pagina 14

SPONSOR Nestlé Nederland b.v.

FINANCIËLE BIJDRAGEN De Stichting Fondsenwerving Militaire Oorlogs- en Dienstslachtoffers en Aanverwante doeleinden, De Mondriaan Stichting, stimuleringsfonds voor beeldende kunst, vormgeving en museale activiteiten. Het onderwijsproject is tot stand gekomen dankzij een bijdrage van de Postbank N.V.

MET DANK AAN De Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam, De Nederlandsche Bank, Het Parool, Stichting Het Parool, R.C. Oude Armenkantoor, Stichting W.J.O. de Vries Fonds, Gemeentelijk Vervoerbedrijf Amsterdam, Wildschut Dakbedekking BV Haarlem, Degussa Nederland BV Amsterdam, Aannemersbedrijf Lammers BV Purmerend

OPENING

Fotograaf Ad Windig geeft tijdens de opening van de tentoonstelling uitleg aan H.M. koningin Beatrix en de directeur van het museum, Pauline Kruseman. Ad Windig bleef tijdens de bezetting vele opnames in de stad maken, hoewel op straat fotograferen verboden was.

toen hier op de mensen geschoten werd

hongerwinter en bevrijding in
amsterdams historisch museum

9 maart t/m 3 september 1995, Kalverstraat 92, Amsterdam, ma-vrij 10.00-17.00 uur, za-son

toen hier geen tram meer reed

hongerwinter en bevrijding in het
amsterdams historisch museum

9 maart t/m 3 september 1995, Kalverstraat 92, Amsterdam, ma-vrij 10.00-17.00 uur, za-son 11.00-17.00 uur

In het kader van de herdenking van 50 jaar bevrijding stelde het museum een bijzondere tentoonstelling samen. In **TOEN HIER...** stonden de lotgevallen van de stad en haar bewoners centraal tijdens één van de meest dramatische jaren uit de geschiedenis van Amsterdam. De tentoonstelling was opgezet als een tweeluik: het gedeelte binnen het museumgebouw verhaalde van het privéleven, het gedeelte buiten van het openbare leven.

Op de grote binnenplaats van het museum, die vrij toegankelijk was, waren een aantal elementen gebouwd die elk een onderdeel van het verhaal vertelden.

Grote foto's in een stalen frame gaven een beeld van het verval van de stad en de gevolgen van hongersnood en terreur. In een overdekt paviljoen kon de bezoeker zich informeren door middel van foto's, tekst en dia's over de machtsverhoudingen en de wijze waarop de bezettingsautoriteiten, gemeentelijke overheidsdiensten en de verschillende verzetsgroepen samenwerkten of elkaar tegenwerkten. Een lange, overdekte gang confronteerde de bezoeker met de ervaringen van Amsterdammers tijdens de hongersnood in de vorm van een fotoverslag. Aan het eind van deze gang markeerde een draaiorgel de overgang tussen bezetting en bevrijding. In het laatste deel kwamen de eerste maanden na de bevrijding aan de orde. Hier was te zien hoe de stad zich langzaam herstelde.

In het binnengedeelte lag de nadruk op de individuele ervaringen van een dertigtal personen en/of gezinnen. Gekozen was voor personen die recht deden aan de uiteenlopende ervaringen van de bewoners van Amsterdam. Mensen die samenwerkten met de bezetter, mensen die in het verzet zaten en de grootste groep: mensen die zo goed mogelijk de oorlog probeerden door te komen. Elk individueel verhaal werd op een vergelijkbare manier verteld. De bezoeker liep als het ware door een straat, waar elke ruimte of kamer het decor was voor het individuele verhaal. In een aantal kamers konden bezoekers binnenlopen. Zoals bij de familie Hoever, waar de bezoekers zelf een lamp konden laten branden door hard op een fiets te trappen. Of bij de familie Hompe, waar de bezoeker aan tafel kon gaan zitten en de stem van mevrouw Hompe kon horen die uit haar dagboek voorleest, dat zij de hele oorlog had bijgehouden.

De tentoonstelling heeft zeer veel bezoekers getrokken. In het totaal, binnen en buiten, hebben 157.522 mensen **TOEN HIER...** bezocht. Bezoekers waren in het algemeen onder de indruk van de presentatie. Vooral voor oudere mensen, die zelf de oorlog hebben meegemaakt was het bezoek een emotionele gebeurtenis. Men raakte met elkaar aan de praat en haalde herinneringen op.

Voor scholieren was een uitgebreid educatief programma opgesteld. Daarover leest u meer in het *middenkatern*. Over de opvallende affichecampagne, die tijdens **TOEN HIER...** is gevoerd en de reacties in de pers op de tentoonstelling, gaat het verslag van de afdeling Marketing en PR, pagina 26.

OPSTELLING OP DE BINNENPLAATS

Jan Versnel, fotograaf van de ruimte

23 juni tot en met 27 augustus 1995

•
'Een gebouw is pas echt af als het door Jan Versnel is gefotografeerd'. Jan Versnel (geb. 1924) wordt door velen gezien als de belangrijkste Nederlandse fotograaf op het gebied van (binnen-huis)architectuur, meubelen en woonaccessoires vanaf de jaren vijftig. Een selectie van zijn werk was te zien in de tentoonstelling.

Toen hier de redding nabij was

17 juli tot en met 29 oktober 1995

•
Een presentatie in het gewelf van het museum van de posters die kinderen hadden gemaakt naar aanleiding van de tentoonstelling TOEN HIER.... Over deze en andere activiteiten voor scholieren leest u meer in het *middenkatern*.

Vintage prints van Carel Blazer

20 september tot en met 19 oktober 1995

•
Vintage prints zijn foto's die zijn afgedrukt door of onder supervisie van de fotograaf zelf, dichtbij het moment waarop het negatief ontstond.

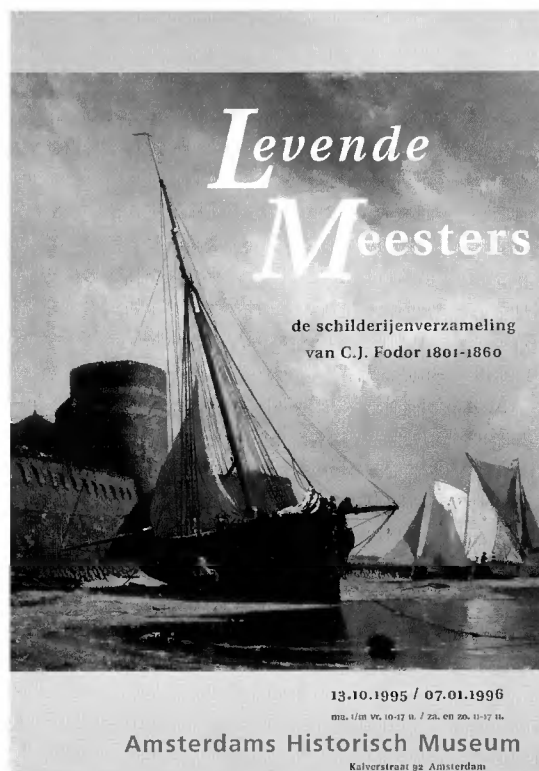
Carel Blazer (1911-1980) was, met Cas Oorthuys en Eva Besnyö, vanaf de jaren dertig tot ver na de oorlog gezichtsbepalend voor de Nederlandse fotografie. Eerder toonde het Amsterdams Historisch Museum al vintage prints van Oorthuys en Besnyö. De tentoonstelling met vintage prints van Carel Blazer werd samengesteld door fotograaf en gastconservator Willem Diepraam en was de laatste in de serie.

Levende meesters

De schilderijenverzameling van C.J. Fodor 1801-1860

13 oktober 1995 tot en met 7 januari 1996

•
Veel Amsterdamse kunstliefhebbers hebben hun kunstbezit aan de stad Amsterdam nagelaten, onder wie Adriaan van der Hoop, Christiaan van Eeghen, Jacob de Vos Jbzn, Abraham Willet en Carel Joseph Fodor, een rijke Amsterdamse steenkolenhandelaar. Fodor verzamelde eigentijdse tekeningen, prenten en schilderijen, werken van 'levende meesters'.

De tentoonstelling **LEVENDE MEESTERS** bevatte een overzicht van deze schilderijen. De werken waren opgehangen zoals in een studiecollectie. Op stalen rekken hingen de werken in rijen boven en naast elkaar. Op de tegenoverliggende wanden werden de belangrijkste stukken extra belicht. De waardering voor de meesters uit de vorige eeuw was zeer verschillend. Over smaak valt nu eenmaal niet te twisten. De opmerkingen uit het bezoekersboek zijn daarvan een mooie illustratie: 'Formidabel, wat een verschil met Cobra' en 'Het is goed te weten dat zulke schilderijen bestaan, maar laat ze verder nooit meer zien!'. En Henk van Os, directeur van het Rijksmuseum, schreef: 'Genoot van de 'Levende meesters', die de 'Lelijke tijd' alweer zijn ontgroeid.'

VORMGEVING Harry Veltman

PUBLIKATIE Zie pagina 14

EVENEMENTEN Zie pagina's 16 en 17

O, kom er eens kijken

Een tentoonstelling over Sint-Nicolaas

19 november 1995 tot en met 7 januari 1996

In de middeleeuwen was Sint-Nicolaas één van de meest geliefde en aanbeden heiligen. Door zijn populariteit bij de zeelieden werd hij de beschermheilige van veel kust- en havensteden, waaronder Amsterdam. De tentoonstelling verhaalde hoe Sint-Nicolaas van heilige tot groot kindervriend werd. Aan de hand van kunst- en gebruiksvoorwerpen werd aandacht besteed aan de oorsprong en de geschiedenis van het Sint-Nicolaasfeest. Een tentoonstelling over Sint-Nicolaas is natuurlijk niet afzonder kinderen. In **O, KOM ER EENS KIJKEN** waren dan ook speciaal voor de kinderen verrassende elementen opgenomen in een **KINDERSPOOR**. Je kon op de stoel van Sint-Nicolaas gaan zitten en de 'luistermijter' opzetten. Dan hoorde je legendes over Sint-Nicolaas. Er was een grote draaiblokken-puzzel. Als de puzzel af was, verscheen een kopie van een heus schilderij van Jan Steen 'Sinterklaasavond'. Ook was er een groot, ouderwets boek met Sint-Nicolaasliedjes en -verhalen. Elke keer als een bladzijde werd omgeslagen hoorde je het verhaal of het liedje dat op die bladzijde stond.

EVENEMENTEN Zie pagina 15

Gasttentoonstellingen

Het stadion lokt

Affiches van het Olympisch Stadion

18 januari tot en met 23 april 1995

Bij de opening van het Olympisch Stadion in 1928 te Amsterdam was dit complex de belangrijkste sporttempel van Nederland. Tot op heden zijn er vele sport- en andere evenementen georganiseerd. De voorgenomen sloop van het Olympisch Stadion bracht dan ook een stroom van protest op gang.

In het archief van het Olympisch Stadion bevindt zich een groot aantal affiches die betrekking hebben op de vele evenementen die in bijna zeventig jaar in het 'Olympisch' zijn gehouden. Een selectie daarvan was te zien in deze tentoonstelling.

Bezette stad

23 maart tot en met 9 april 1995

Annemarie de Wildt, conservatrice van het museum en samenstelster van de tentoonstelling **TOEN HIER...**, was als docente betrokken bij het project **BEZETTE STAD**. Dit project werd uitgevoerd door de studenten van de Masterclass van het Sandberg Instituut Amsterdam, een onderdeel van de Gerrit Rietveld Academie. De presentatie bestond uit voorstellen, onder andere maquettes, foto's, een audio-installatie, voor tijdelijke monumenten in de stad in relatie met de hongerwinter en de bevrijding.

De illegale camera***Nederlandse fotografie tijdens de Duitse bezetting***

28 april tot en met 11 juni 1995

Mensen hebben de behoefte beelden te creëren, om beter te kunnen onthouden hoe het was. Een aantal fotografen heeft in de periode 1940-1945 die behoefte met grote tegenwoordigheid van geest en ondanks de risico's in daden omgezet. Hun foto's leveren een fundamentele bijdrage aan onze beeldvorming over de oorlog. De kunsthistorica Veronica Hekking en Flip Bool, directeur van het Nederlands Fotoarchief te Rotterdam deden jarenlang onderzoek naar het fotowerk dat tijdens de oorlog ontstond. Het resultaat van hun onderzoek was op de tentoonstelling **DE ILLEGALE CAMERA** te zien. Circa 150 foto's van Cas Oorthuys, Charles Breijer en vele andere (amateur)fotografen vormden een beeldverhaal van de oorlog. Een gelijknamig boek door beide onderzoekers kwam bij de tentoonstelling uit.

FINANCIËLE BIJDRAGEN Mondriaan Stichting, Stichting VSB Fonds

Nieuwe Helden***Portretten door fotograaf Frits de Ridder***

16 mei tot en met 25 juni 1995

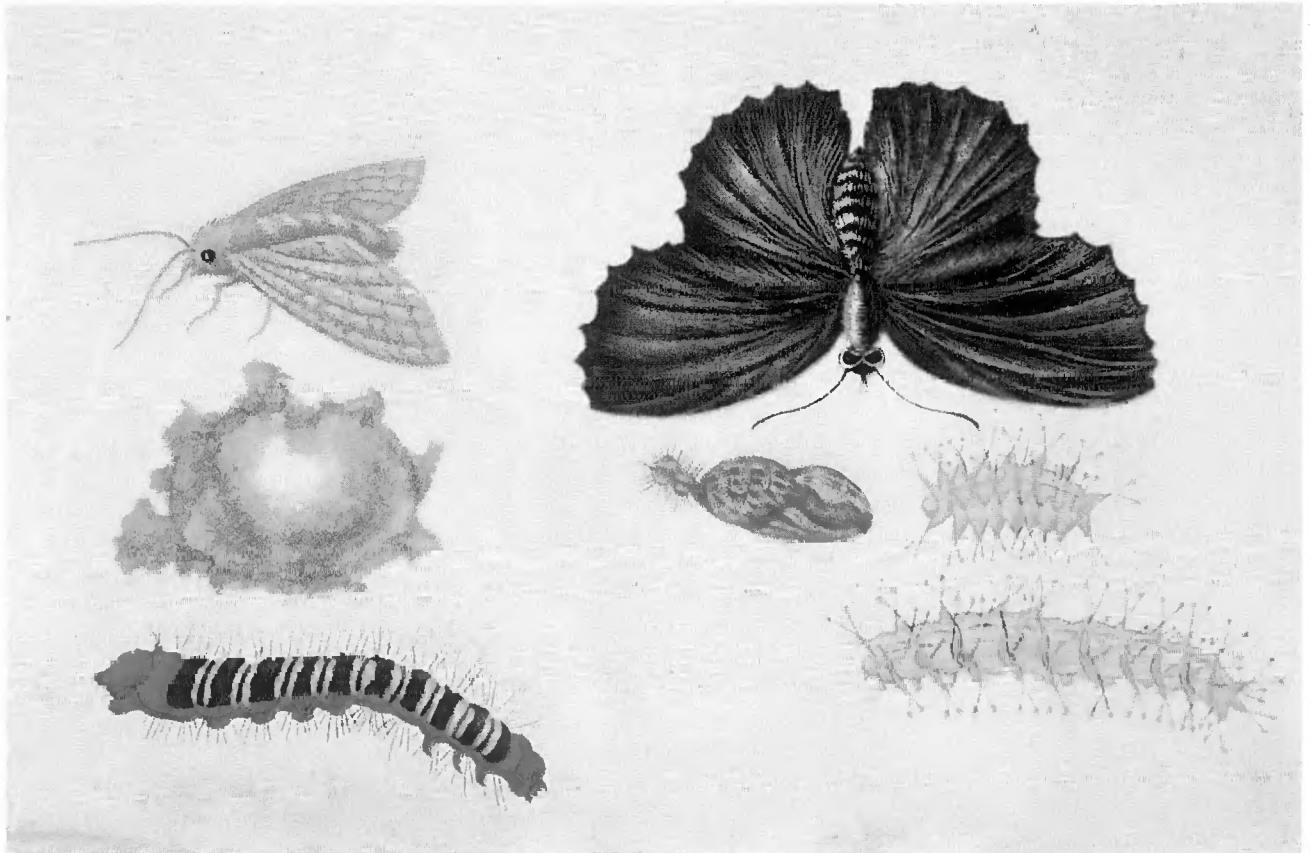
De fotograaf Frits de Ridder stierf in 1994 aan de gevolgen van aids. In de jaren daarvoor maakte hij vele indringende portretten van zichzelf en van andere mensen die met het HIV-virus waren besmet. Zij streden net als hij tegen de ziekte aids: de nieuwe helden. De tentoonstelling **NIEUWE HELDEN** gaf een overzicht van deze portretten en was eerder te zien in het stadhuis van Amsterdam.

Aanwinsten

Het onderhouden en het selectief uitbreiden van de collectie is een belangrijke taak van het museum. Met het oog op de inrichting van de zalen die over de geschiedenis van Amsterdam in de laatste tweehonderd jaar zullen gaan, wordt het verzamelbeleid van 19de- en 20ste-eeuwse objecten aangescherpt. Een keuze uit deze en andere aanwinsten staat verspreid afgebeeld door het hele jaarverslag.

Soms is een tijdelijke tentoonstelling de aanleiding om de collectie gericht uit te breiden. Vooruitlopend op de tentoonstelling over tsaar Peter de Grote, die eind 1996 in ons museum zal plaatsvinden, heeft de bibliotheek de facsimile-uitgave **SCHMETTERLINGE, KÄFER UND ANDERE INSEKTEN** door Maria Sibylla Merian aangeschaft. Deze uitgave is in een beperkte oplage verschenen in 1976. Het is een gedrukte en 'vertaalde' versie van het originele handschrift van Merian, met 120 aquarellen van haar hand. Het handschrift was afkomstig uit het bezit van tsaar Peter de Grote en bevindt zich thans in Sint-Petersburg. De bedoeling is dat het op de tentoonstelling in ons museum te zien zal zijn, evenals een selectie insekten- en bloemtekeningen die zij in Suriname maakte.

De kunstenaar Maria Sibylla Merian (1647-1717) was van Duitse oorsprong. Al vanaf haar jeugd hield zij zich bezig met het verzamelen, onderzoeken en afbeelden van insekten. Tussen 1679 en 1683 maakte zij de 120 aquarellen van vlinders, kevers en andere insekten en voorzag deze van uitgebreide aantekeningen. In 1685 verliet zij haar echtgenoot om zich met haar twee dochters in Friesland te vestigen. Drie jaar later vertrok zij naar Amsterdam. Zij voorzag in haar levensonderhoud door haar tekeningen en schilderijen te verkopen. Vaak losbladig, waardoor een vrij groot oeuvre van haar bewaard is gebleven. Ook verhandelde zij de naturalia, die zij verzamelde. Op haar 52ste ondernam ze de lange en gevaarlijke reis naar Suriname om daar de exotische insekten te verzamelen, te beschrijven en te tekenen. Maar een uitgebreid onderzoek naar vlinders, waar zij zich veel van had voorgesteld, kwam niet van de grond. Het klimaat van Suriname, 'een Land heet en nat' beviel haar niet en na krap twee jaar keerde zij om gezondheidsredenen terug naar Holland.

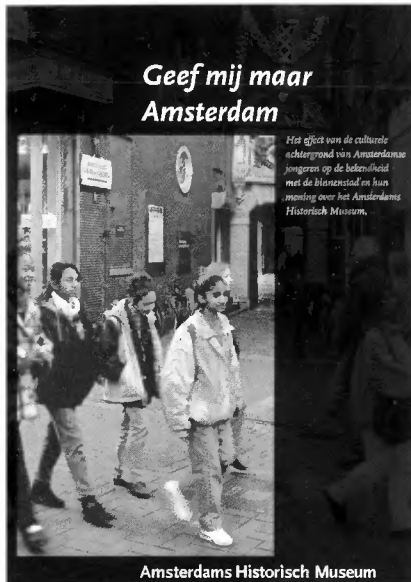

AANWINST
METAMORFOSE,
 tussen 1679 en 1683
Maria Sibylla Merian (1647-1717)
 aquarel uit de facsimile-uitgave
 SCHMETTERLINGE, KÄFER UND
 ANDERE INSEKTEN

Maria Sibylla Merian beeldde het proces van de metamorfose van rups naar vlinder af. Zij was zeer geïnteresseerd in de zaken der natuur en gebiologeerd door het verschijnsel metamorfose. Op een ander blad noteerde zij precies hoe de rups zich tot vlinder ontwikkelde en hoeveel dagen dat duurde. Deze aquarel is een onderdeel van een serie van 120 aquarellen met de titel *SCHMETTERLINGE, KÄFER UND ANDERE INSEKTEN*, die tsaar Peter de Grote waarschijnlijk in 1717 voor zijn verzameling had aangekocht.

Bruikleenverkeer

Elk jaar wordt voor tijdelijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland een beroep gedaan op de collectie van ons museum. Vooral uit de verzameling tekeningen en prenten werd dit jaar opvallend veel geleend. Zo vertrokken honderd tekeningen door Jan en Caspar Luiken naar de Hofstra University in Hempstead, New York voor de tentoonstelling *THE BUTCHER, THE BAKER AND THE CANDLESTICK MAKER*. Omdat deze tekeningen, die het 'menselijk bedrijf' uitbeelden, al naar Amerika toegingen, viste het Frans Halsmuseum een beetje achter het net. Voor hun tentoonstelling *EEN HOLLANDSE TEXTIELSTAD* hadden zij graag een aantal Luiken-tekeningen getoond, die met het vervaardigen van textiel te maken hebben. Van de honderd tekeningen van Jan en Caspar Luiken bezit het Amsterdams Historisch Museum ook prenten. Zo kon het Frans Halsmuseum toch beschikken over onder meer *DE DROOGSCHEERDER* en *DE BLEEKER*, maar dan in prent. Het Louvre te Parijs vroeg een tekening van Peter Paul Rubens in bruikleen, *JONGE MAN, EEN JONGE VROUW OMARMEND* voor de tentoonstelling *LA RÉSERVE*. Zeven tekeningen van de 18de-eeuwse trompe-'l'oeil kunstenaar Jacob de Wit luisterden de tentoonstelling *PUTTI EN CHERUBIJNTJES* op in Museum Amstelkring te Amsterdam. Ten behoeve van de tentoonstelling 'DE LELIJKE TIJD', *PRONKSTUKKEN VAN NEDERLANDSE INTERIEURKUNST 1835-1895* in het Rijksmuseum werd een grote verscheidenheid aan objecten in bruikleen afgestaan: een vloerkleed in oosterse stijl van de Koninklijke Tapijtfabriek Deventer, ivoren bokalen, twee zilveren theeserviesjes, twee neo-Louis XVI stoelen, een gangbank, een bestekkist met zilveren couvert door J.H. Schouten uit 1856, het schilderij van Willem Steelink jr. *DE ZAAL IN HET HUIS WILLET-HOLTHUYSEN* en een aantal 19de-eeuwse beeldhouwwerken. Het Teylers Museum in Haarlem vroeg voor de tentoonstelling *DE TROTS VAN HAARLEM* het 17de-eeuwse schilderij van Pieter Saenredam, *STADHUIS VAN HAARLEM*.

Publikaties

Ingrid Oud, Michiel Jonker, Marijn Schapelhouman, **IN DE BAN VAN ITALIË. TEKENINGEN UIT EEN AMSTERDAMSE VERZAMELING**, Architectura & Natura 1995

Catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling. De 82 getoonde werken, een keuze uit de collectie van prof. dr. I.Q. van Regteren Altena, zijn in de catalogus opgenomen. Aan het catalogusgedeelte gaan twee essays vooraf.

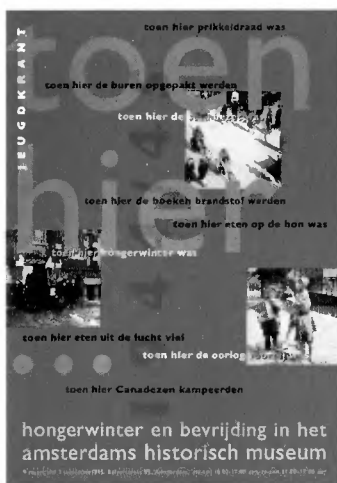
Gusta Reichwein, Ellinoor Bergvelt en Frouke Wieringa, **LEVENDE MEESTERS. DE SCHILDERIJENVERZAMELING VAN C.J. FODOR (1801-1860)**, Amsterdams Historisch Museum en Stadsuitgeverij Amsterdam 1995

Een mooi uitgevoerde bestandscatalogus van de 161 door Fodor verzamelde werken. De catalogus wordt voorafgegaan door drie essays over het leven van Fodor en over zijn verzameling in al haar facetten.

De bedrijfsbegunstigers Het genootschap Amsterdams Historisch Museum leverde een financiële bijdrage aan de totstandkoming van de bestandscatalogus.

Willem Diepraam, **EEN BEELD VAN CAREL BLAZER**, Stichting Fragment Foto Foundation in samenwerking met het Amsterdams Historisch Museum 1995

De uitgave kwam tot stand door financiële steun van het Amsterdams Historisch Museum en Art Unlimited, Amsterdam.

GEEF MIJ MAAR AMSTERDAM

Het effect van de culturele achtergrond van Amsterdamse jongeren op de bekendheid met de binnenstad en hun mening over het Amsterdams Historisch Museum, Stedelijk Beheer Amsterdam en Amsterdams Historisch Museum, 1995

Het multiculturele beleid van het museum kreeg mede vorm door het rapport **GEEF MIJ MAAR AMSTERDAM**. Het rapport bevat de resultaten van een onderzoek onder scholieren van 12 tot en met 16 jaar, dat werd uitgevoerd in samenwerking met de Afdeling Infrastructuur, Sport en Recreatie van Stedelijk Beheer en voorts aanbevelingen voor de ontwikkeling van het multiculturele beleid in de komende jaren.

Annuska den Hollander en Frans Oehlen, **JEUGDKRANT TOEN HIER... HONGERWINTER EN BEVRIJDING IN HET AMSTERDAMS HISTORISCH MUSEUM**

Amsterdams Historisch Museum, 1995, nr 39

Een uitgave van de Educatieve Afdeling van het museum. Aan de Jeugdkrant wordt aandacht besteed in het *middenkatern*.

AMSTERDAMMERTJES. KINDEREN IN HET AMSTERDAMS HISTORISCH MUSEUM. KLEURBOEK

Amsterdams Historisch Museum 1995

Het kleurboek is getekend door Aart Clercx. Aart Clercx nam de kinderen die voorkomen op schilderijen die in het museum hangen als voorbeeld in het kleurboek. Het boek werd samengesteld door Aart Clercx, Arja van Veldhuizen en Frans Oehlen.

Evenementen

Speciale aandacht bij evenementen van het Amsterdams Historisch Museum krijgen de kinderen. In 1995 stonden op het programma:

AMSTERDAMMERTJES KLEUREN

Op 4 januari 1995 konden kinderen van 6 tot 10 jaar en hun begeleiders deelnemen aan een zoektocht en een kleurwedstrijd.

TIJDELIJK GESLOTEN...

Begin maart 1995 werd de Schuttersgalerij, de gratis toegankelijke museumstraat, wegens renovatiewerkzaamheden gesloten. Aan beide zijden van de straat kwam een ondoordringbare schutting te staan. Striptekenaar Aart Clerkx en museummedewerker Dik Iliohan vrolijkten de schutting aan de Gedempte Begijnensloot op met figuren uit het kleurboek.

MUSEUMWEEKEND KINDERKLEURWEEKEND

Tijdens het Nationaal Museumweekend op zaterdag 22 april en zondag 23 april 1995 waren kinderen van 5 tot 11 jaar en hun begeleiders op zoek naar 'kinderen op het schilderij'. Ook konden zij een kleurplaat maken uit het splinternieuwe kleurboek 'Amsterdammertjes' van de striptekenaar Aart Clerkx.

50 JAAR GELEDEN / KINDERMIDDAG

Voor kinderen van 8 tot en met 12 jaar organiseerde het museum op 6 mei 1995 een middag over de bezetting, de hongerwinter en de bevrijding waarbij de tentoonstelling TOEN HIER... werd bekeken, er met een oudere Amsterdammer werd gepraat en de kinderen een poster maakten.

KIJK UIT JE DOPPEN!

Een doe-programma voor kinderen van circa 8 tot 12 jaar over voorwerpen en hun geheimen, opgezet door Arja van Veldhuizen en Anneke van der Kieft op 10 en 15 augustus en op 19 oktober 1995.

LEKKERE KOEKEN

Foto Anneke van de Kieft

WIE ZOET IS KRIJGT LEKKERS...

Op zaterdag 25 november 1995 waren bij het museumrestaurant David & Goliath meesterbanketbakers aan het werk met marsepein. Kinderen leerden 'koek vergulden' en konden de Sinterklaastentoonstelling O, KOM ER EENS KIJKEN in het museum gaan zien.

Tijdelijke tentoonstellingen en vaste collectie vormen vaak aanleiding voor speciaal georganiseerde rondleidingen.

Het afgelopen jaar waren er rondleidingen bij de tentoonstellingen 300 JAAR RECLAME-DRUKWERK, DE ILLEGALE CAMERA, IN DE BAN VAN ITALIË en LEVENDE MEESTERS, welke laatste tevens deel uitmaakte van de museumroute Rijksacademie van Beeldende Kunsten. Van de vaste collectie werd gebruik gemaakt bij rondleidingen over de onderwerpen: DE OPSTAND IN DE NEDERLANDEN 1555-1588 (het laatste eindexamenonderwerp) op 18 januari en 12 april 1995; 650 JAAR MIRAKEL een Mirakelwandeling op zaterdag 18 maart 1995, de dag van de Stille Omgang, langs de Mirakelkist, de huiskerk Begijnhof, de Mirakelzuil en de plaats van het wonder met een uitleg door Peter Wagemakers. 's Nachts bleef de zaal over het Mirakel met onder meer de Mirakelkist in het museum voor deelnemers aan de processie speciaal geopend. De bezoekers stroomden toe: 1800 deelnemers bezochten de museumzaal. AMSTERDAM, STAD AAN HET WATER, het onderwerp van het V.V.V.-themajaar 1995, werd in het museum op 18 mei en 10 augustus 1995 behandeld.

De museumzaal was verschillende malen plaats van handeling, voor verhalen, voor demonstraties of als muziekzaal.

VERHAAL OP ZAAL

Op donderdag 5 januari 1995 hield museumdocente Willemien Beukenhorst een verhaal over enkele archeologische vondsten, getoond in de tentoonstelling HET 'KASTEEL VAN AMSTEL'.

VERHALEN OVER HET STADION

Carla Hoekendijk en Gabriël Verheggen vertelden op maandag 27 februari 1995 anekdotes en verhalen bij de affiches van het Olympisch Stadion die werden tentoongesteld in het Amsterdams Historisch Museum.

SCHOENMAKER

'Een middeleeuwse schoenmaker', Leonie Huisman, demonstreerde in zaal twee van het museum die over de middeleeuwen gaat, op 1 en 5 maart 1995 hoe in de middeleeuwen schoenen en andere zaken van leer werden gemaakt. Tevens toonde zij hoe het leer werd bewerkt.

MUZIEK VAN ANTOINE FODOR

In zaal 13 van het museum, die over 18de eeuw gaat, staat een pianoforte. Pianiste Jenny Hess bespeelde deze pianoforte zondag 10 december 1995. Zij bracht diverse pianostukken van Antoine Fodor ten gehore, de vader van de verzamelaar C.J. Fodor.

Steeds vaker kan het publiek in het Amsterdams Historisch Museum een kijkje achter de schermen nemen.

MUSEUMWERK

In 1995 stond het restauratievak centraal. Op 13 september vertelden medewerkers van het restauratie-atelier ambachtelijke kunst over hun vak en lieten zij zien wat zij onder handen hadden. Op vier donderdagen in oktober, november en december vertelde Henk Jonker, lijstenrestaurator van het museum, over zijn vak en in het bijzonder over de restauratie van de lijsten uit de collectie Fodor. Hij demonstreerde onder andere de moeilijke techniek van het vergulden van lijsten.

KIJKJE IN DE KEUKEN

Lijstenrestaurator Henk Jonker toont aan geïnteresseerde toeschouwers de finesses van zijn vak.
Foto Marie-José van Huffelen

AANWINST

TEGELTABLEAU, 1928

Plaatelbakkerij Zuid-Holland, Gouda
aardewerk

De middenvoorstelling toont de biscuitfabriek Patria aan de Haarlemmerweg. Op de voorgrond de trekvaart. De kleinere afbeeldingen laten fabrieksruimten, machines en moderne transportmiddelen zien. Een belangrijk deel van de productie was bestemd voor de export naar Nederlands Indië. Hiertoe voer de Patria-schuit om de week naar de Maatschappij Nederland in de Amsterdamse haven en de Rotterdamse Lloyd in Rotterdam. Binnenlandse afnemers werden met de bestel T-Ford bediend. Het tableau werd in 1928 aangeboden door het gezamenlijk personeel ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de fabriek. Een aantal jaren geleden is het bedrijfscomplex afgebroken.

Traditiegetrouw waren er lezingen bij te wonen in het museum.

HET AMSTERDAM GEVOEL

Het Genootschap Amstelodamum organiseerde wederom de novemberlezingen in samenwerking met het museum. Deze keer stond de vraag 'wat is nu typisch Amsterdams' centraal. Hoe ervaart men (reeds eeuwen lang) de identiteit van de stad? Het thema werd vanuit vele invalshoeken belicht.

Prof.dr W.F. Heinemeijer hield een lezing over **WAT MAAKT AMSTERDAM TOT AMSTERDAM? EEN STADSGEOGRAFISCHE BENADERING**. Dr L.J. Wagenaar verzorgde de inleiding **NIEUW ELAN? VERWACHTINGEN IN AMSTERDAM VAN EEN NIEUW BESTUUR NA 1813**. Dr H.F. Schatz belichtte **HET AMSTERDAMSE STADSDIALECT** in heden en verleden. In de vierde lezing besprak drs B. Bakker **ZELFPORTRETEN VAN DE STAD. PLATTEGRONDEN VAN CORNELIS ANTHONISZ TOT ROMEIN DE HOOGHE**. De laatste lezing had tot onderwerp **HET AANGEZICHT VAN AMSTERDAM. DE ARCHITECTUUR VAN DE NEDERLANDSE HOOFDSTAD** met dr H.J. Zantkuyl als spreker.

EEN EXCLUSIEVE KUNSTBESCHOUWING

Naar aanleiding van de tentoonstelling **LEVENDE MEESTERS** werd een 'kunstbeschuwing' gehouden. In de 18de en 19de eeuw gingen kunstliefhebbers en collectioneers bij elkaar op bezoek; ze bekeken, bekritiseerden en loofden elkaars verzamelingen. Op 8 november 1995 verzorgde ons museum zo'n kunstbeschuwing over het werk uit de collectie van Carel Joseph Fodor.

HET LAATSTE OORLOGSJAAR

Op donderdag 4 mei hield conservator Annemarie de Wildt, samenstelster van de tentoonstelling **TOEN HIER...**, een lezing over Amsterdam in het laatste oorlogsjaar.

Vele malen stonden evenementen in het teken van de muziek.

Dorine van der Klei bracht op zondag 2 april 1995 een programma met bekende en minder bekende liedjes uit de Tweede Wereldoorlog en van vlak na de bevrijding onder de titel **ALS OP HET LEIDSEPLEIN....**

Het draaiorgel **HET SNOTNEUSJE** in de tentoonstelling **TOEN HIER...** speelde op 7 mei 1945 op de Dam. Mensen zochten bescherming achter dit orgel toen de Duitsers alsnog het vuur openden op de feestvierende menigte. Op de binnenplaats van het museum was dit orgel elke donderdag, zolang de tentoonstelling stond, te horen.

Het koor **MORGENROOD**, afdeling Centrum hield op 11 juni 1995 een uitvoering. Het koor bracht de Griekse koorversie van de Mauthausencyclus van Mikis Theodorakis ten gehore. De liederen gingen over de gevangenen in Mauthausen. Aansluitend zong het koor nog enkele jiddische liederen.

TRADITIONELE ZOMERCONCERTEN

Op elke zondag van 17 juni tot en met 17 september 1995 organiseerde het Amsterdams Historisch Museum de niet meer weg te denken zomerconcerten. De prachtige zomer en de kleine binnenplaats vormden een heerlijk decor bij de uitvoeringen van onder andere het **ACANTHUS** kamerkoor, het Vrouwenkoor **PUUR ZIJ** en het **DRUMFANFARE LIBERTY**.

En ten slotte was er natuurlijk de jaarlijkse Uitmarkt, waar zestien Amsterdamse musea zich gezamenlijk presenteerden.

Tijdens de Uitmarkt in het weekend van 26 en 27 augustus 1995 presenteerden 16 Amsterdamse musea, waaronder het Amsterdams Historisch Museum, zich in de Nieuwe Vleugel van het Stedelijk Museum. Behalve informatie over het tentoonstellingsprogramma - de musea hadden eigen informatiekramen in de Paulus Potterstraat - bestond de presentatie ook uit een Museum Podium, waarvan het thema luidde: 'Uit in een Amsterdams museum'. Logo en decor voor dit evenement werden ontworpen door studenten van de Rietveld Academie. Evenals vorig jaar was er de 'Wat, van Wie en Waarom Quiz'. Voorts vertelden bekende Nederlanders, onder wie Annemarie Grewel, Catharine Keijl, Frank Govers en Maxim Hartman over hun favoriete museum.

JAVAANSE DANS

Tijdens de Uitmarkt werden op het Museum Podium presentaties van verschillende musea gegeven.

Naar aanleiding van de vernieuwde opstelling in de afdeling zuidoost-Azië verraste het Tropenmuseum de bezoekers aan het Museum Podium met een klassieke Javaanse dans.

Foto Odin de Jongh

NINA SCHOUTEN
11 jaar, Amsterdam

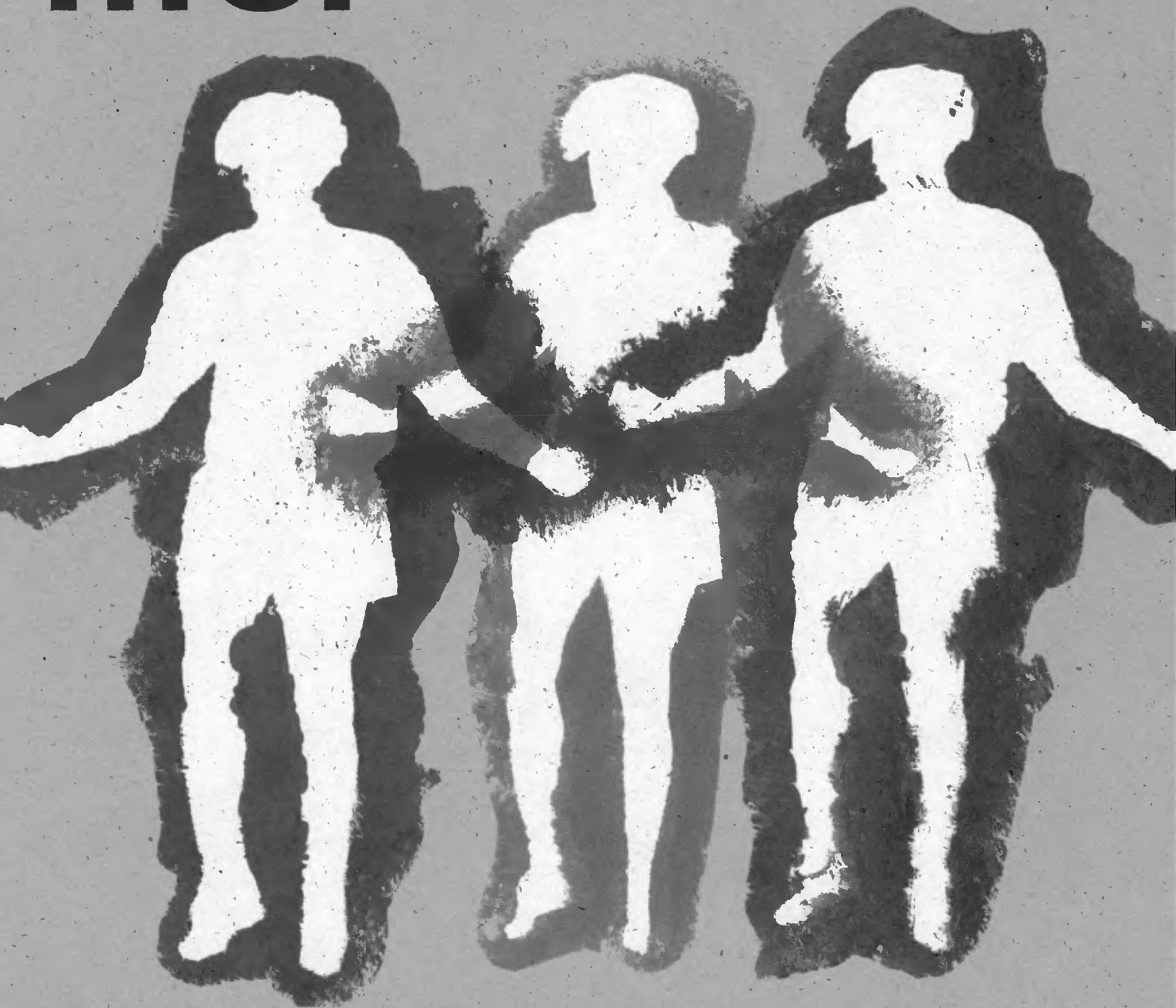
Toen hier...

een 'Toen hier'-museum was (Ida, 11 jaar)

Kinderen aan de slag bij de tentoonstelling Toen hier...

De educatieve activiteiten waren erop gericht leerlingen te informeren over de stad Amsterdam en haar bewoners in het laatste oorlogsjaar en hen actief bij het onderwerp te betrekken. Het programma was bestemd voor de groepen zeven en acht van het basisonderwijs en de eerste en tweede klassen van het voortgezet onderwijs. Het bezoek aan de tentoonstelling stond natuurlijk centraal. Na een inleiding door een museumdocent over het onderwerp kregen de leerlingen opdrachten in de tentoonstelling uit te voeren. Maar vóór en ná het museumbezoek moest ook het één en ander gebeuren.

toen hier

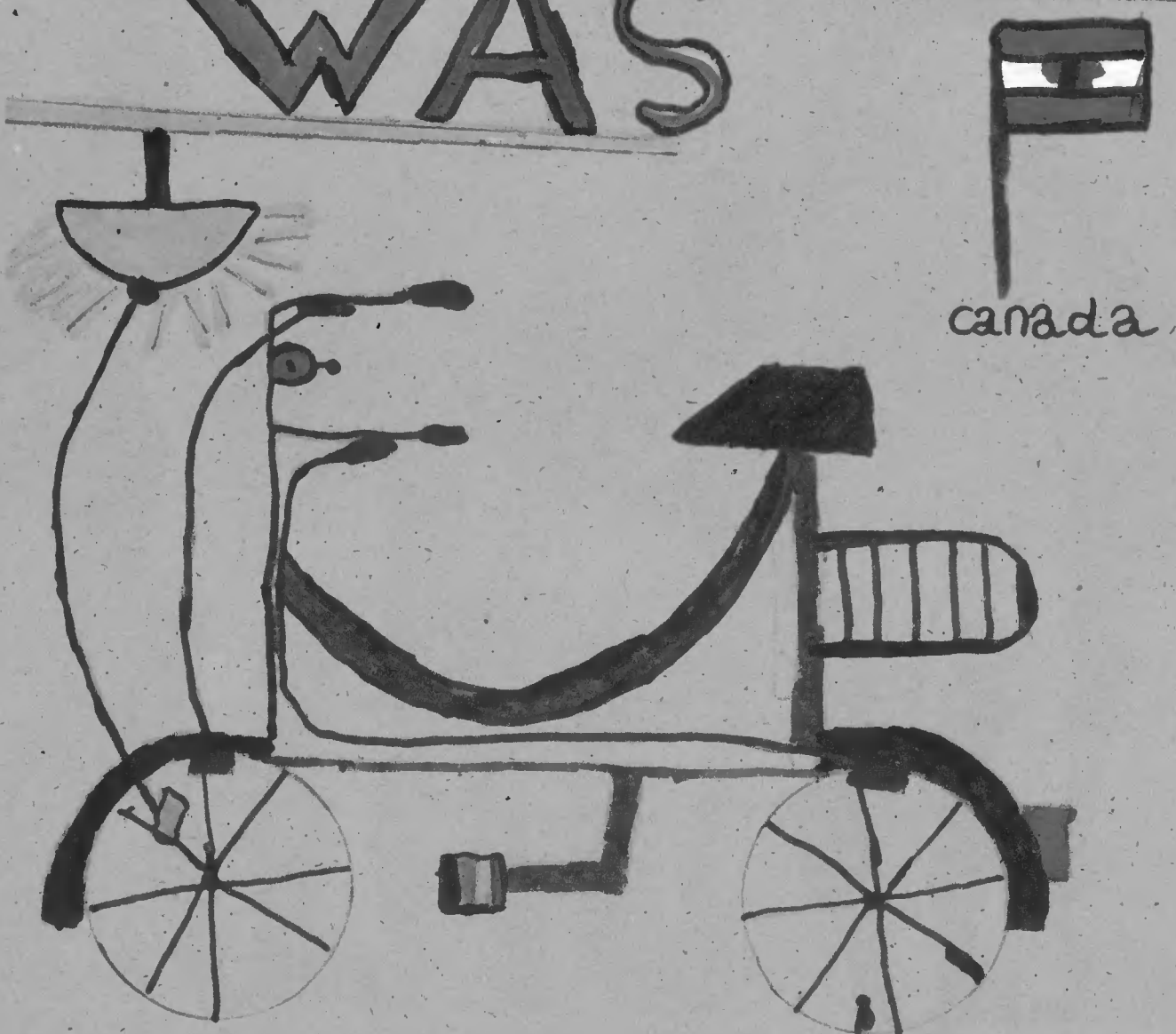

MIRJAM ASSAFI
13 jaar, Amsterdam

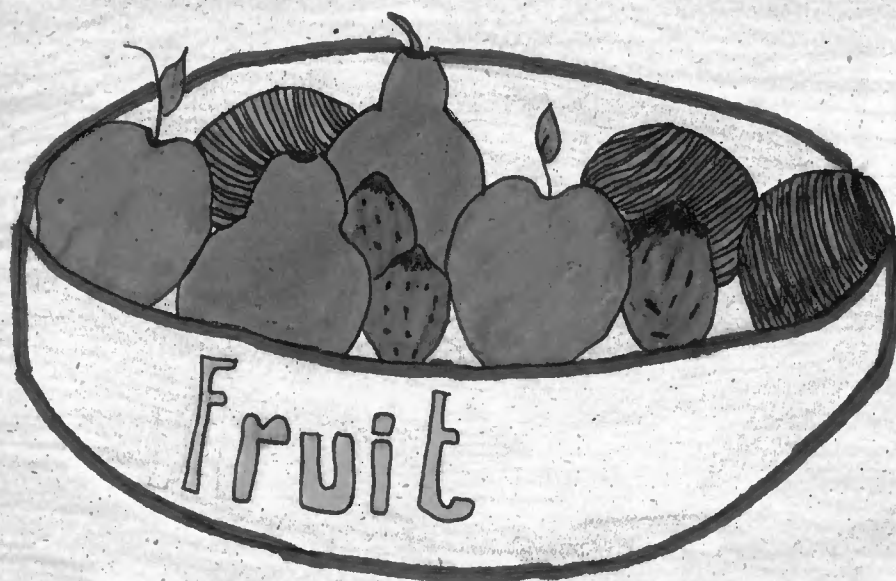
Toen hier...
in de jeugdkrant werd gelezen

De jeugdkrant werd eerst op school behandeld. Hierdoor ontstond een basis voor het vervolgprogramma in het museum.
De krant bestond uit 16 pagina's met veel persoonlijke verhalen, foto's en opdrachten. Met hoofdstukjes als: 'Het was steenkoud in de klas', 'De burens konden je verraden' en 'Met pannen en lepels naar de gaarkeukens' werden vele aspecten van het dagelijkse leven in de laatste oorlogsperiode behandeld. Het verhaal over de fiets bijvoorbeeld en de foto daarbij, maakten nogal indruk: 'De vader van Rob en Tom Hoeyers had een fiets verbouwd. Die fiets stond binnen en was aangesloten op een accu. Door flink te 'fietsen', konden ze elektriciteit opwekken. Zo konden ze 's avonds toch een lamp aandoen.'

toen hier WAS GEEN LICHT

toen hier Geen

WAS

MELISSA TJKRODIMEDJO
11 jaar, Amsterdam

*Toen hier...
met Amsterdammers over de oorlog werd gepraat*

De leerlingen kregen de mogelijkheid om na hun bezoek aan de tentoonstelling te praten met een oudere Amsterdammer, iemand die zelf als jongere de oorlog had meegemaakt. Voor dit programma-onderdeel bestond zeer veel belangstelling. Tien oudere Amsterdammers waren op toerbeurt aanwezig om te vertellen over hun ervaringen. Maar niet alleen vertellen, want de kinderen hadden veel te vragen. Want wat zou de kat nou te eten krijgen, als er alleen maar tulpebollen zijn? En kon je nog wel eens lachen in de oorlog? In het algemeen waren de kinderen zeer geïnteresseerd en vaak ontstond er een geanimeerd gesprek.

toen hier de redding nabij was

BOAZ RIJFF
10 jaar, Amsterdam

*Toen hier
geknipt, geplakt en gekleurd werd*

Het zelf maken van een Toen hier-poster was de slotopdracht van het project. De opdracht luidde: 'Maak een eigen poster over iets wat je bijzonder heeft getroffen in de jeugdkrant, de tentoonstelling of in het gesprek met de oudere Amsterdammer'. Van de mogelijkheid tot het maken van de posters is massaal gebruik gemaakt. Scholen organiseerden zelfs tentoonstellingen van de werkstukken. In het museum was een selectie van deze Toen hier-kinderposters te zien in een tentoonstelling met de titel TOEN HIER DE REDDING NABIJ WAS. Deze titel had de 10-jarige Boaz bedacht voor haar poster.

Internationale contacten

Maritiem Museum Bahari

In 1995 werd de proclamatie van de onafhankelijkheid van Indonesië vijftig jaar geleden met vele activiteiten gevierd. De Dienst Musea en Geschiedenis van het Gouvernement Jakarta heeft naar aanleiding van deze herdenking de vaste opstelling van het Maritiem Museum Bahari aangepast. Voortvloeiend uit de samenwerkingsafspraken, die eind 1993 onder andere met het Amsterdams Historisch Museum waren gemaakt, heeft Lodewijk Wagenaar, conservator bij ons museum, het afgelopen jaar meegewerkt aan deze herinrichting van het Maritiem Museum Bahari. Hij had daarbij twee stagiaires onder zijn hoede. Ook heeft hij tijdens zijn verblijf in Jakarta lesgegeven aan studenten en museummedewerkers. Een van de medewerksters uit het Museum Bahari, Tinia Budiati, heeft enige tijd meegewerkt in het Amsterdams Historisch Museum om 'inspiratie' op te doen. Op woensdag 23 augustus 1995 werd het hernieuwde Maritiem Museum Bahari feestelijk geopend.

HERNIEUWD BAHARI

Tijdens de opening van het Maritiem Museum Bahari. Pauline Kruseman, directeur van het Amsterdams Historisch Museum, is in gezelschap van de vice-gouverneur van Jakarta, de heer R.S. Museno en van de heer Dirman Surachmat, hoofd van de Dienst Musea en Geschiedenis in Jakarta.

Peter de Grote en Holland

Al enkele jaren achtereenvolgend wordt in het jaarverslag melding gemaakt van het samenwerkingsverband met de Academie van Wetenschappen en de Hermitage in Sint-Petersburg en het Amsterdams Historisch Museum. Deze samenwerking bestaat onder andere uit een onderzoek naar de culturele en wetenschappelijke contacten tussen tsaar Peter de Grote van Rusland (1672-1725) en Holland. De resultaten van dit onderzoek zullen in 1996 te zien zijn in een tentoonstelling over Peter de Grote en Holland, eerst in de Hermitage in Sint-Petersburg en daarna in het Amsterdams Historisch Museum. Na jaren speurwerk, in Russische paleizen, in musea, depots en archieven zijn belangrijke delen van Hollandse verzamelingen teruggevonden.

PORTRET VAN PETER DE GROTE, 1709
Aleksej F. Zoebov (1682-1751)
ets; detail

Het portret van de tsaar is een detail uit een ets De slag bij Poltava. Zoebov maakte die ets samen met de Nederlandse kunstenaar Pieter Picaert (1668/9-1725). De ets maakt deel uit van de collectie van de Hermitage in Sint-Petersburg.

Verzamelingen, die door Peter de Grote waren aangekocht en in zijn kunst- en rareitencabinet terecht kwamen. De bedoeling van de tsaar was om door middel van zijn verzameling de culturele en wetenschappelijke ontwikkeling van de Russen op een westers niveau te brengen.

In 1995 is door Renée Kistemaker, hoofd museale zaken van ons museum, door Jozien Driessen, historica en Ruslandkenner, en door de museummedewerkers in de Hermitage gewerkt aan de realisatie van de groots opgezette tentoonstelling. De tentoonstelling zal in juni 1996 in de Hermitage in Sint-Petersburg worden geopend en zal vanaf 16 december in het Amsterdams Historisch Museum te zien zijn.

Op de tentoonstelling worden meer dan driehonderd kostbare 17de-eeuwse voorwerpen uit de verzameling van Peter de Grote bijeen gebracht. Er zullen schilderijen van bekende kunstenaars te zien zijn, zoals Jan Steen, Philips Wouwerman en Adriaen van Ostade. Uit de wetenschappelijke verzameling worden onder andere kunstig gemaakte 17de-eeuwse natte en droge preparaten getoond. Deze vormden een onderdeel van het rareitencabinet van anatoom Frederick Ruijsch (1638-1731), dat door Peter de Grote was aangekocht. Jarenlang is aangenomen dat de potten met de in alcohol bewaarde preparaten waren leeggedronken door de zeelieden die de collectie naar Rusland vervoerden. Door de onderzoekers zijn honderden potten teruggevonden, waarvan vijftien op de tentoonstelling zijn te zien.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling zal een omvangrijke catalogus verschijnen, zowel in het Nederlands als in het Russisch.

AANWINST

JUBILEUMPENNING DEUTZEN-

HOFJE, 1995

Marianne A. Letterie (geb. 1945)
brons

In september 1995 vierde het Deutzenhof aan de Prinsengracht zijn derde eeuwfeest als huisvesting voor bejaarde dames. Precies driehonderd jaar geleden was de liefdadige instelling gesticht met gelden uit de nalatenschap van Agneta Deutz (1633-1692), de weduwe van een Delftse burgermeester. Ter gelegenheid van het jubileum lieten de bestuurders deze gedenkpenning vervaardigen. Op de achterzijde is een jeugdportret van de weldoener Agneta Deutz weergegeven. Rechts zijn haar naamcijfer en bladeren en bloemen van een *Deutzia* zichtbaar. Voorts is het motto van het hofje 'In vrede en liefde met elkan- der leven' te lezen.

Vernieuwingen op zaal

TERUGKOMST IN AMSTERDAM
VAN DE TWEDE EXPEDITIE
NAAR OOST-INDIË
Hendrick Cornelisz. Vroom
(1566-1640)

De TERUGKOMST is één van de fraaie schilderijen die te zien zijn in de vernieuwde zaal 'Amsterdam bevaart de zeven zeeën'. De kleuren in het schilderij zijn uitzonderlijk helder. Het hangt vanwege de afmetingen, 110 x 220 cm, als enige aan de achterwand van de zaal.

Het schilderij stelt de terugkeer van een expeditie uit Oost-Indië voor. Acht schepen waren in 1598 uitgevaren, vier keerden naar Amsterdam terug. De twee grote schepen, de Mauritius en de Hollandia, en de twee kleinere jachten, de Overysse en de Vrieslant, hebben specerijen meegenomen uit Indië. Zij liggen hoog op het water, omdat bij Texel al een gedeelte van de voorraad is overgeladen in lichters, kleine schepen. Pas dan konden de grote schepen de Zuiderzee overvaren en de ondiepte 'Pampus' passeren.

In het grootste deel van het museum wordt de permanente presentatie - of de 'vaste opstelling' zoals museummedewerkers zelf zeggen - over de geschiedenis van Amsterdam getoond. Hoewel de benaming anders doet vermoeden, vinden aanpassingen en veranderingen in deze vaste opstelling plaats. Het idee achter de veranderingen is: hoe kunnen wij de collectieonderdelen en het verhaal over de geschiedenis van Amsterdam zo overzichtelijk en zo aantrekkelijk mogelijk presenteren. De toegankelijkheid van die opstelling, zowel letterlijk als figuurlijk bedoeld, is voortdurend een belangrijk punt van aandacht.

In een aantal museumzalen, die elk zo hun eigen problemen met zich meebrachten, werd in 1995 een begin gemaakt met vernieuwingen. Zaal 5 heeft als titel 'Amsterdam bevaart de zeven zeeën'. Deze zaal behandelt de expansie van Amsterdam als zeevarende stad vanaf het laatste kwart van de 16de eeuw. Topstukken in de zaal zijn onder meer een aard- en een hemelglobe, in het midden van de 17de eeuw gemaakt door Joan Willemsz. Blaeu. Delen van de inrichting zijn veranderd, want de zaal was enigszins onoverzichtelijk. Bovendien kampt de zaal met een niveauverschil. Door een tweede trap te plaatsen, kan nu een echte rondgang worden gemaakt. Een lampjeskaart, waarop de vaarroutes staan aangegeven, is met behulp van moderne technieken kleiner uitgevoerd. Er zijn ook kleinere vitrines geplaatst, waardoor de fraai geschilderde zeestukken beter tot hun recht komen.

Zaal 8, die nu de titel 'Amsterdam havenstad' draagt, had een ander probleem. Door de architectuur van de zaal waren bezoekers geneigd om meteen door te lopen naar de volgende zaal. Er zijn zigzag-wanden neergezet die de bezoekers de zaal in trekken. Daar aangekomen worden ze niet teleurgesteld: er staat een prachtige maquette van het VOC-bedrijf in Amsterdam.

Met de vernieuwingen in deze zalen is tevens een nieuw tekstsysteem in gebruik genomen. De bezoeker hoeft niet meer te zoeken naar de tekst. Deze bevindt zich dicht bij de voorwerpen, op een rail die door de hele zaal loopt. Voor buitenlandse bezoekers staan daar ook de Engelse vertalingen. De tekst op de rail is schuin geplaatst, wat prettiger leest. Ook is de hoeveelheid tekst minder dan voorheen gebruikelijk was. Op de rail is, naast de teksten, plaats voor achtergrondinformatie. Neem bijvoorbeeld een schilderij waar de Montelbaanstoren op staat. Dat schilderij wordt veel interessanter als de bezoeker weet dat die toren er nog is en waar hij staat. Het nieuwe systeem biedt dan ook mogelijkheden om een foto, een plattegrond of zelfs een monitor te plaatsen. Daarmee kan soms meer worden uitgelegd dan met woorden.

Archeologie

Voorwerpen die afkomstig zijn uit opgravingen door de Afdeling Archeologie van de Dienst Stedelijk Beheer te Amsterdam vallen onder de verantwoordelijkheid van de directeur van het Amsterdams Historisch Museum.

Op 29 mei 1995 startte de Afdeling Archeologie van Stedelijk Beheer Amsterdam de ontgravingen van de bebouwingsresten aan de driehoek Singel, Kalverstraat en Heiligeweg, bekend als de 'Vendex-driehoek'. Het warenhuis Vroom & Dreesmann was hier voor een deel gevestigd en zal er, wanneer de nieuwbouw klaar is, terugkeren. Uit de opgravingen bleek dat hier in het laatste kwart van de 15de eeuw voor het eerst huizen werden gebouwd. Vier huizen, de huidige nummers Kalverstraat 216 t/m 222, zijn onderzocht. Achter deze huizen lag in de 15de eeuw een groot onbebouwd terrein, dat doorliep tot aan het Singel. In 1513 werd hier met de bouw van het Clarissenklooster gestart. Het klooster was een zeer groot complex, bestaande uit een vierkant, dat ondermeer werd gevormd door de kapel en een lang gebouw (liefst 72 bij bijna 6 meter). Van het lange gebouw was de fundering intact. In tegenstelling tot bij alle andere kerken en kloosters in Amsterdam was hier niet onderheid. Aansluitend aan dit complex is de fundering van een stevige kloostermuur bloot gelegd. Bij het onderzoek in de kloostertuin kwamen in de afvalkuilen vondsten uit de tijd van het klooster te voorschijn. Zo haalden de archeologen resten van eenvoudige kommen en onderzetschotels uit de grond. Dat de nonnen niet alleen eenvoudig aardewerk gebruikten bleek uit de vondsten van majolica uit Manises (Spanje) en de omgeving van Florence. De schotels uit Manises dateren uit de 15de en 16de eeuw. Zij zijn beschilderd in goudluster en behoren tot het meer kostbare serviesgoed in die tijd. Bij de tuinmuur werden delen van fraai uitgevoerde reliëfs in pijpenaarde en terra cotta gevonden.

Na de Alteratie in 1578, toen katholieke bestuurders en geestelijkheid uit hun macht en uit de stad werden gezet, moesten de Clarissen hun klooster verlaten. Het klooster werd een tuchthuis, het 'Rasphuis'.

KAART VAN AMSTERDAM, 1544, detail
Cornelis Anthonisz (circa 1499-kort
na 1556)
houtsnede

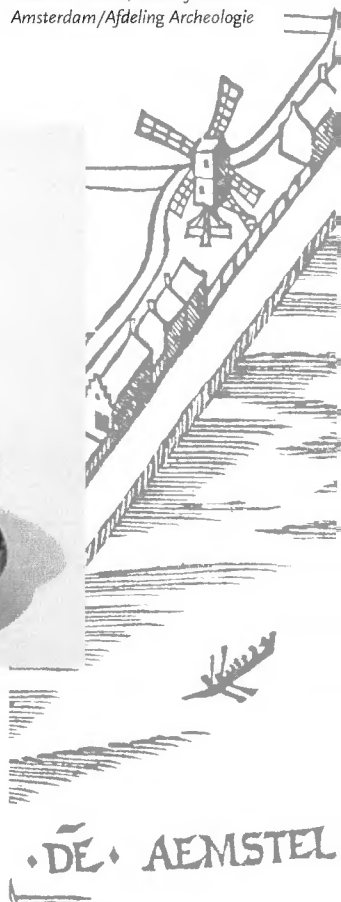
1
Enkele kommen en bordjes van
rood aardewerk, begin 16de eeuw

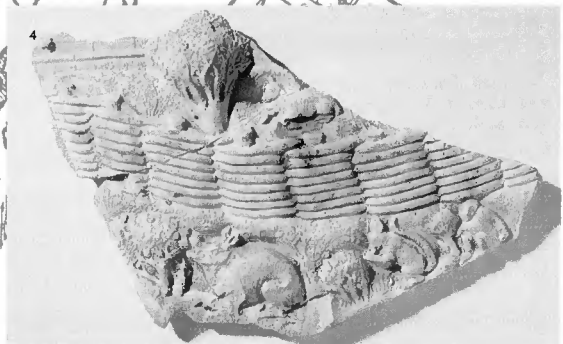
2
Fragmenten van schotels uit
Manises, Spanje en uit Florence,
Italië; een bakje en een fragment
van een albarello uit Palissy of
Saintonge, Frankrijk. Een albarello
is een cilindervormige vaas, ook
wel apothekerspot genoemd, waar-
in parfums of geneesmiddelen
werden bewaard.

3
Majolica kom, laatste kwart 16de
eeuw

4
Een gedeelte van een pijpenaarden
reliëf met de afbeelding van een
everzwijn, een eekhoorn en een
aap.

Foto's W. Krook, Stedelijk Beheer
Amsterdam/Afdeling Archeologie

Afdelingen apart

Wetenschappelijke medewerkers

Conservatoren verrichten onderzoek. Voor een belangrijk deel heeft het onderzoek van historici en kunsthistorici in dienst van een museum een toegepast karakter. Hun studie staat immers in dienst van het ontsluiten van de rijke verzameling van het museum. Voor de bezoeker wordt dat werk zichtbaar in de totstandkoming van tijdelijke tentoonstellingen en in aanpassingen en vernieuwingen van zalen in de vaste opstelling over de geschiedenis van Amsterdam. Hun werk wordt ook op andere manieren beschikbaar gesteld, namelijk in de vorm van publikaties van artikelen, catalogi en boeken en in de vorm van speciale rondleidingen, lezingen en colleges. Al voor het verscheiden van onze dierbare collega Dedalo Carasso was het team conservatoren uitgebreid met twee parttime historici. Een welkome aanvulling gezien de tijdrovende plannen voor het inrichten van nieuwe museumzalen over de geschiedenis van de laatste tweehonderd jaar. Diverse tentoonstellingen over thema's uit de 19de en 20ste eeuw hebben mede tot doel gehad de vernieuwing van de vaste opstelling voor te bereiden. Dat gold voor exposities die in 1995 waren te zien, zoals TOEN HIER... en LEVENDE MEESTERS, maar ook voor tentoonstellingen die in het huidige verslagjaar in voorbereiding waren, onder andere JONGENS EN MEISJES. HET LEVEN IN HET AMSTERDAMSE BURGERWEESHUIS en MENSEN OVER DE VLOER. WONEN IN DE LAAT 19DE-EEUWSE DA COSTABUURT. Een deel van deze activiteiten zal zijn neerslag krijgen in de proefopstellingen die in 1997 en 1998 te zien zullen zijn. Vóór het jaar 2000 zullen de 19de en 20ste eeuw hun eigen en eigenzinnige plaats hebben gekregen in de vaste opstelling. De nabijheid van dit verleden stelt ons in staat andere vragen te stellen en om andere middelen te betrekken bij de beantwoording. Wat is de relatie tussen het macroniveau van de geschiedenis van de stad en het microniveau van het dagelijks leven van de bewoners? Welke mogelijkheden heeft het museum om het recente verleden te documenteren en met behulp van objecten te presenteren aan het publiek, op een zodanige wijze dat bezoekers zien dat 'hun' geschiedenis verbonden is met 'de' geschiedenis?

Het werk van de conservatoren bestrijkt een breed spectrum. Om hiervan een indruk te geven volgt hieronder een keus uit de publikaties en lezingen.

H. Vreeken: 'De vrijheidsboom van 19 januari 1795', MAANDBLAD AMSTELODAMUM, jrg 82 nr 5, pp. 152-154.

L.J. Wagenaar: 'Jacob de Wilde (1645-1721) - an Amsterdam collector', in: WOLFENBÜTTELER FORSCHUNGEN, BAND 64: NUMISMATISCHE LITERATUR 1500-1864; DIE ENTWICKLUNG DER METHODEN EINER WISSENSCHAFT (Wolfenbüttel 1995), pp. 99-116.

'Batavia in 1629', in: Vibeke Roeper, Robert Parthesius en Lodewijk Wagenaar, DE BATAVIA TE WATER, Amsterdam 1995, pp. 7-22.

A. de Wildt: 'Voûte, burgemeester in oorlogstijd', in: ONS AMSTERDAM, jrg. 47, nr. 5, pp. 119-123
 "'Wijckt oudt cout vel, al sijt ghij rycke". Oude vrouwen en mannen in taferelen van ongelijke liefde.', in: LANGE LEVENS, STILLE GETUIGEN. OUDERE VROUWEN IN HET VERLEDEN, Zutphen 1995.

Op 4 november 1995 hield de Nederlandse Tinvereniging haar najaarsbijeenkomst in het museum. Daarbij werd door de conservator kunstnijverheid, Hubert Vreeken, een lezing gehouden over de 19de-eeuwse tinnen en koperen keukeninventaris uit het verpleegtehuis Amstelhof.

Lodewijk Wagenaar was te gast op verschillende universiteiten. Hij hield onder meer lezingen over AMSTERDAM EN DE VOC, op 24 januari 1995 in de Universiteit van Amsterdam. DE BOUW VAN HET QUARANTAINESTATION OP ONRUST EN DE PESTEPIDEMIE VAN 1911 OP JAVA was onderwerp op 12 april 1995 in de Universiteit van Leiden.

Annemarie de Wildt gaf op 2 mei 1995 een lezing voor de Canadese veteranen, die in Amsterdam op bezoek waren. De titel van de lezing was OCCUPATION AND LIBERATION OF AMSTERDAM.

AANWINST

'DE GROENE IN STEEN', 1935
 Hildo Krop (1884-1970)
 aardewerk

Velen kennen de monumentale sculpturen van Hildo Krop die het Amsterdamse stadsbeeld sieren. Minder bekend zijn Krops kleine plastieken, zoals dit kikkertje dat nog geen tien centimeter hoog is. De kunstenaar ontwierp het in 1935 ten behoeve van een lezersactie van het weekblad *De Groene Amsterdammer*. 'De Groene in steen', zoals het kikkertje werd genoemd, was een cadeau voor lezers die nieuwe abonnees voor het blad wisten te werven. Het dierplastiekje is vervaardigd door de Koninklijke Plaatelbakkerij Zuid-Holland in Gouda. Hoe groot de oplage was is niet bekend.

Educatieve afdeling

De Educatieve Afdeling organiseerde in het afgelopen jaar publieksactiviteiten met een grote diversiteit. Het doel was een maatschappelijk breder publiek en een jonger publiek kennis met het museum te laten maken, één van de museale beleidslijnen.

Het groepsbezoek steeg naar 851 groepen met bijna 22.000 deelnemers, het op één na hoogste aantal sinds de opening van het museum. Opmerkelijk was de groei van het onderwijsbezoek naar 681 groepen en de grote deelname van scholen aan educatieve projecten van het museum. Dat gold vooral het project bij de tentoonstelling *TOEN HIER...*, die volgens de gehouden enquête ook bijzonder hoge waarderingcijfers kreeg. Over de educatieve projecten bij *TOEN HIER...* leest u meer in het *middenkatern*.

De museumdocenten van het Amsterdams Historisch Museum verzorgden in totaal 408 museumprogramma's met begeleiding.

In een gezamenlijke uitgave van de drie stadshistorische musea van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam verscheen het boek *WERKEN MET VOORWERPEN*, een Nederlandse bewerking van *LEARNING FROM OBJECTS*, een uitgave van de English Heritage. Het boek is een handleiding voor docenten en educatieve medewerkers van musea bij het gebruiken van voorwerpen als bron van informatie en als uitgangspunt voor (cultuur)historisch onderzoek.

In het Kivo-project (Kulturele Instellingen Voortgezet Onderwijs) *GOED BEKEKEN* maakten leerlingen kennis met historische onderzoeksmethoden door zelfstandig onderzoek te doen naar verschillende voorwerpen. Het Amsterdams Historisch Museum organiseerde hierbij excursiemogelijkheden naar het Gemeentearchief, het Koninklijk Paleis en het Scheepvaartmuseum. Het programma *AMSTERDAM EN DE OPSTAND* werd aan scholen aangeboden naar aanleiding van het eindexamenonderwerp in het Voortgezet Onderwijs: 'de Opstand in de Nederlanden 1555-1588'. In het kader van een internationale uitwisseling tussen Amsterdam en Lorient (Frankrijk) - beide steden hebben een Oostindische compagnie-verleden - brachten twee klassen uit Lorient een bezoek van enkele dagen aan Nederland. Zij verdiepten zich onder meer in het vinden van V.O.C.-sporen in ons stadsbeeld. Deze uitwisseling kwam tot stand door samenwerking tussen het Musée de la Compagnie des Indes en de betreffende scholen in Lorient en het Amsterdams Historisch Museum en het Barlaeus Gymnasium in Amsterdam.

Met deze activiteiten vervult het Amsterdams Historisch Museum een voortrekkersrol bij de nieuw ingevoerde culturele basisvorming in het voortgezet onderwijs.

Toeristische groepen werden getrokken met de thematische rondleiding AMSTERDAM-WATERSTAD en groepen van cultureel geïnteresseerde volwassenen met het houden van een kunstbeschouwing als in de 19de eeuw bij de tentoonstelling LEVENDE MEESTERS. Bij het hoofdstuk *Evenementen* (pagina 17) worden deze activiteiten uitvoeriger behandeld. De evenementenagenda verscheen het afgelopen jaar drie maal als onderdeel van het nieuwe evenementenbeleid, telkens met een oplage van 40.000 exemplaren en een brede verspreiding.

Marketing en Public Relations

Evenals bij het educatieve beleid richtte de pr-activiteiten zich in belangrijke mate op een van de publieksdoelstellingen van het Amsterdams Historisch Museum: een jonger en breder publiek aantrekken zonder het traditionele museumpubliek te verliezen.

Voor de bijzondere tentoonstelling TOEN HIER... is bij de opzet, ontwikkeling en uitvoering van het publiciteits- en publiekswervingsplan uitgegaan van de volgende punten:

- De tentoonstelling moest een lange periode zeer 'fijnmazig' zichtbaar zijn in de stad
- In de pr-campagne vormde de affichecampagne met ongeveer 70 verschillende teksten het zwaartepunt
- samenwerkingsverbanden met andere organisaties moesten de publiekswerving en publiciteit sterk ondersteunen.

Deze drie punten zijn ruimschoots gerealiseerd en we kunnen dan ook van een publiekssucces spreken. Vooral de samenwerking met de diverse gemeentediensten en alle stadsdelen was hierbij van essentieel belang.

toen hier de Canadezen kwamen

hongerwinter en bevrijding in het
amsterdams historisch museum

9 maart t/m 3 september 1995, Kalverstraat 92, Amsterdam, ma-vrij 10.00-17.00 uur, za-zon 11.00-17.00 uur

Affiche-campagne TOEN HIER...

Er is voor gekozen om het verhaal van de tentoonstelling niet via foto-affiches onder de aandacht van het publiek te brengen, maar door middel van tekstaffiches. De teksten verwezen naar de zeer uiteenlopende gebeurtenissen die zich tijdens de hongervinter en de bevrijding in Amsterdam hebben afgespeeld. In de tentoonstelling zelf waren geen verwijzingen naar oorlogen die op dit moment elders in de wereld gaande zijn. Voor de goede verstaander was dat echter wel één van de boodschappen van de TOEN HIER...-affiches: wat zich nu elders afspeelt gebeurde TOEN, vijftig jaar geleden, HIER in Amsterdam.

De affiches werden verspreid met 70 verschillende teksten: in de boekhandels hing de tekst 'Toen hier boeken brandstof werden', in de scholen de tekst: 'Toen hier geen les meer was' en bijvoorbeeld in de tabakzaken: 'Toen hier bukslag was'.

Op 5 mei 1995, bevrijdingsdag, werden tijdens de feestelijke intocht van de Canadezen in Amsterdam tentoonstellingspamfletten uit een vliegtuig gestrooid. Het museum had daar de 'Dakota' voor ingehuurd, die wel vaker rondvluchten boven de stad maakt.

Pers en andere media:

De tentoonstelling heeft zeer veel belangstelling gehad in de lokale, de regionale en de landelijke pers. De hele publiciteitscampagne is ondersteund met tv-spots op AT5. De recensies in de kranten waren opvallend positief. Er werd gesproken van een 'indrukwekkende' en 'aangrijpende' tentoonstelling. Er werd geschreven over de reacties die de tentoonstelling bij bezoekers losmaakte en het feit dat bezoekers moeiteloos met elkaar in gesprek raakten.

AANWINST

ZIET OP HET VOORBEELD,
circa 1704

Jan Luiken (1649-1712)

tekening, voorstudie voor prent uit
Jan Luiken, DE ZEDELÏKE EN
STICHELÏKE GEZANGEN,
Amsterdam 1704

Het museum bezit de grootste verzameling ter wereld van tekeningen, prenten en boeken door Jan en zijn zoon Caspar (1672-1708) Luiken. De collectie wordt regelmatig uitgebreid. Deze tekening door Jan Luiken is in 1995 aangekocht op een veiling in Amsterdam. De tekening is een voorstudie voor een prent in het boek DE ZEDELÏKE EN STICHELÏKE GEZANGEN uit 1704, dat vanzelfsprekend ook in de collectie aanwezig is. Het boek bevat in totaal 23 prenten van Jan Luiken. Tien voorstudies daarvan zijn inmiddels in het bezit van het museum.

Overige activiteiten van de afdeling:

Het museum gaf acte de présence op het nationale museumweekend, de Gemeentedag van de gemeente Amsterdam, de Open Monumentendag en de Uitmarkt.

Tijdens de UITMARKT werd voor de tweede keer een museum-podium programma georganiseerd. Voor 1996 zal dat programma in een nieuw jasje worden gestoken, waaraan het Amsterdams Historisch Museum medewerking zal verlenen.

De contacten met de Amsterdamse stadspas werden met succes gecontinueerd. Zowel voor de tentoonstelling TOEN HIER... als de tentoonstelling O, KOM ER EENS KIJKEN waren de stadspasactiviteiten volgeboekt.

In het verslagjaar is het gewenste aantal leden gerealiseerd van Het Genootschap Amsterdams Historisch Museum.

De in 1995 voortgezette vernieuwing van de huisstijl van het museum en de herstyling van het drukwerk zal in 1996 worden afgerond. De marketingactiviteiten kregen onder meer vorm in de informatienota MARKETING, welke in 1996 zal worden gevolgd door een beleidsnota.

Bibliotheek

In het afgelopen jaar heeft de bibliotheek de nieuwe depotruimte in gebruik genomen. Veel ruimte is daarbij gewonnen door de 20ste-eeuwse boeken in verrijdbare magazijnstellingen te plaatsen. De oude, kostbare boeken daarentegen zijn ondergebracht in vaste afsluitbare vitrinekasten. Op automatiseringsgebied is de bibliotheek weer een stukje verder. De bestanden van de afdelingen Bibliotheek en Collectieregistratie zijn nu door middel van een netwerk rechtstreeks met elkaar verbonden.

In de tweede helft van 1995 is een begin gemaakt met de catalogisering van de 19de-eeuwse boekencollectie uit de nalatenschap van Louisa Willet-Holthuysen. Haar echtgenoot, Abraham Willet (1825-1888) was een verwoed verzamelaar van kunstnijverheid en beeldende kunst. Tevens bezat hij een omvangrijke bibliotheek op het gebied van de beeldende kunst. Deze verzameling berustte in het Museum Willet-Holthuysen.

De boeken zijn nu opgeslagen en zullen na de restauratie van het Museum Willet-Holthuysen in de - dan voor publiek op afspraak toegankelijke - bibliotheek aldaar worden teruggebracht. De catalogus van deze verzameling is opgenomen in die van het Amsterdams Historisch Museum.

Naast het handschrift met de 120 aquarellen van Maria Sibylla Merian, dat in het hoofdstuk *Aanwinsten* (pagina 12) is besproken, heeft de bibliotheek nog een belangrijke aanschaf gedaan. De Luikencollectie, tekeningen van Jan en Caspar Luiken, is na jaren speuren aangevuld met een fraai exemplaar van de *NIEUWE CRONYK VAN ZEELAND* (Amsterdam 1696) door Mattheus Smallegange, waarin acht prenten van Jan Luiken (1649-1712) zijn opgenomen.

Depotbeheer

De belangrijkste taken vormden het afgelopen jaar de tijdelijke opslag van de enorme schilderijen uit schuttersgalerij, de herinrichting van zalen, waaronder de Van Speykzaal en de Regentenkamer. Ook werd een nieuw 'buiten'depot in gebruik genomen, niet in Amsterdam maar in Hoogwoud. Hierdoor ontstond voor het Stedelijk Museum extra ruimte in het gezamenlijke buitendepot van het Stedelijk Museum en het Amsterdams Historisch Museum. In het nieuwe depot in Hoogwoud zal ook her te gebruiken tentoonstellingsmateriaal worden opgeslagen.

Fotoafdeling

In het verslagjaar heeft de afdeling verder gewerkt aan de splitsing van het foto-archief tussen het Amsterdams Historisch Museum en het Stedelijk Museum.

De afdeling onderzocht samen met het Grafisch Atelier van het museum naar toepassingsmogelijkheden van digitale fotografie voor het museum. Voortgang hiervan vindt plaats in 1996.

Voorts werden mogelijkheden onderzocht om te komen tot koppeling van computerbestanden met die van de bibliotheek, de collectieregistratie en de educatieve afdeling.

Als organisatie die zich bezighoudt met de geschiedenis van Amsterdam en deze toegankelijk maakt voor de vele bezoekers, is het vanzelfsprekend dat ook de geschiedenis van het museum zelf wordt bijgehouden en vastgelegd. De fotoafdeling speelt daar regelmatig een grote rol in. Naast de jaarlijkse fotografische werkzaamheden voor alle tentoonstellingen en evenementen worden gebeurtenissen die van belang zijn voor de museumorganisatie op de 'gevoelige plaat' vastgelegd. Zoals in 1995 een reportage over de verwijdering van asbest uit het schilderijendepot, een akelige erfenis uit de jaren zestig. De restauratie van de Schuttersgalerij en het in gebruik nemen van het nieuwe buitendepot in Hoogwoud werden eveneens gefotografeerd. In verband met de restauratie van het Museum Willet-Holthuysen was dit museum in de oude staat onderwerp voor een reportage.

Ambachtelijke kunst

Veel aandacht werd in het verslagjaar besteed aan de collectie in depots, waarbij een onverwachte mottenplaag het hoofd geboden moest worden. Voor de tijdelijke tentoonstellingen heeft de afdeling dit verslagjaar voornamelijk voorbereidende werkzaamheden verricht. Veel tijd gaat soms ook zitten in de 'nazorg', zoals dat het geval was bij de tentoonstelling *IN BEELD GEBRACHT*, die in 1994 onder meer onderwerp was van het jaarverslag.

Bij vrijwel alle aanpassingen en veranderingen in de permanente opstelling van het museum is de afdeling Ambachtelijke kunst betrokken. De door de conservatoren gekozen objecten, zoals meubilair, beeldhouwwerk, maquettes en vele verschillende gebruiksvoorwerpen moeten in optimale staat op de tentoonstellingszaal verschijnen. Veranderingen vonden onder andere plaats in de Regentenzaal en de Van Speykzaal.

Voorts zorgden de restauratoren voor een goede conditie van de vele bruiklenen en van de aanwinsten. Hun vakkennis konden zij kwijt aan studenten van het Hout- en meubileringscollege en van de Opleiding restauratoren, die op de afdeling Ambachtelijke kunst praktijkervaring opdeden.

AANWINST
COBRA EN PROVO, 1966
 Erró (*Gudmundur Gudmundson, geb. 1932*)
 olieverf op doek

Voor degenen die de jaren zestig in Nederland hebben meegemaakt, is het zeer kleurrijke doek van Erró een feest, of een schok van herkenning. De roerige jaren zestig: tijd van maatschappelijke veranderingen, van protest tegen de bestaande normen en waarden. De golvende man in rood is Robert Jasper Grootveld, toen bekend als de 'anti-rookmagiër'. Hij maakte van Amsterdam een 'magies' centrum. Jongeren hielden onder zijn leiding happenings bij het Lieverdje, een bronzen beeld van een jongteje op het Spui. Dat was aan Amsterdam geschonken door sigarettenmagnaat Hunter. De 'Provo's' werden wereldberoemd, vanwege de rellen die om de happenings ontstonden en vanwege hun onorthodoxe (politieke) denkbeelden. Amerikaanse toeristen betaalden graag voor een ontmoe-

ting met een heuse Provo. In het midden een portret van Bernard de Vries, eerste Provo in de Amsterdamse gemeenteraad. De man rechts onderaan is Bart Hughes. Hij boorde een gaatje in zijn schedel om zijn geest te verruimen. Heel Nederland kon kennis van zijn experiment nemen tijdens het t.v.-programma van Willem Duys: 'Voor de vuist weg'. Erró heeft beelden uit die jaren verweven met het werk van kunstenaars die zich eind jaren veertig hadden verenigd onder de naam Cobra (van Copenhagen, Brussel, Amsterdam). Ook zij zetten zich door middel van hun werk af tegen de maatschappelijke orde. De in IJsland geboren Erró vervaardigde meer van deze pop-art collages.

Textielrestauratie

In 1995 vonden onder meer drie interessante restauraties plaats. Zo werd de poppenkast van Cabalt onder handen genomen. Het textiel vertoonde gaten en gekrompen voeringen. De kleding van de poppen is hersteld, evenals de voorhang van de kast. Daarna zijn poppen en kast als bruikleen naar het Tropenmuseum gegaan, voor de tentoonstelling *VERRE VRIENDEN VAN JAN KLAASSEN. POPPENSPEL IN AFRIKA EN AZIË*.

De afgelopen zomer vond de samensteller van de tentoonstelling *DE RODE DROOM* in de Nieuwe Kerk, de heer W. Vroom, oud-directeur van de afdeling Nederlandse geschiedenis van het Rijksmuseum, in het Gemeentearchief van Amsterdam het opgevouwen vaandel 'Hoor, hoor, het socialisme komt'. Het is een tweezijdig beschilderd linnen spandoek, dat in slechte staat verkeerde. De ingrijpende restauratie is door de restauratrice van het Amsterdams Historisch Museum in en in samenwerking met het Rijksmuseum uitgevoerd.

In een kast in Museum Willet-Holthuysen werden twee stel gordijnen en bijbehorende draperieën van goudgele zijden damast gevonden. Waarschijnlijk hingen deze gordijnen vroeger voor één van de ramen van het toen door de familie Willet bewoonde pand op de Herengracht. De gordijnen en draperieën zijn gereinigd en hersteld.

Afdeling Beveiliging & Facilitaire diensten

Vanwege de raakvlakken op het gebied van dienstverlening en beveiligingstaken en om logistieke redenen zijn de afdelingen Algemene Dienst, Huishoudelijke Dienst en Kantine met de afdeling Beveiliging samengevoegd tot één nieuwe afdeling Beveiliging & Facilitaire Diensten.

Binnen één weekend is in samenwerking met de Technische Dienst het volledige sleutelsysteem van het Amsterdams Historisch Museum vernieuwd. Met behulp van een geautomatiseerd beheersprogramma is de 'sleutel'veiligheid van het museum nu weer voor jaren optimaal.

De groep Centrale Beveiliging heeft in het afgelopen jaar een training 'Omgaan met publiek en procedures' gevolgd. Daarmee is een belangrijke stap gezet naar de professionalisering van het bewaken. De trainingen zullen in 1996 een vervolg krijgen.

Bijlagen

Bezoekcijfers

Totaal aantal bezoekers

	1992	1993	1994	1995
Amsterdams Historisch Museum	165.739	180.142	144.488	230.243
Schuttersgalerij	541.920	508.037	494.995	79.580*
Museum Willet-Holthuysen	27.638	22.764	24.247	22.665

* begin maart gesloten wegens renovatie

Groepsbezoek

Amsterdams Historisch Museum en Museum Willet-Holthuysen

Aantal aangemelde groepen:

Basisonderwijs	167
Speciaal onderwijs	19
Voortgezet onderwijs	
VBO/MAVO	80
HAVO/VWO	157
Overig	107
MBO	16
HBO	18
Universiteit	30
Onderwijs voor volwassenen	86
Diversen	170
<i>Subtotaal</i>	<i>850</i>
Busgroepen	21
<i>Totaal</i>	<i>871*</i>

* waarvan 408 groepen o.l.v. een museumdocent

Totaal aantal groepsbezoekers

Groeps grootte	Aantal groepen x gemiddeld aantal bezoekers	Totaal
1-15	183 x 10	1.830
16-30	455 x 23	10.465
31-50	156 x 40	6.240
>50	48 x 65	3.120
busgroepen	21 x 35	735
onbekend	9 x 25	255
<i>Totaal</i>		<i>22.645</i>

Vergelijkende jaarcijfers m.b.t. het aantal aangemelde groepen: (exclusief busgroepen)

1992	749
1993	932
1994	721
1995	850

Het bestuur van de Stichting Amsterdams Historisch Museum

De Stichting Amsterdams Historisch Museum beoogt het bevorderen van de belangen van het Amsterdams Historisch Museum in de meest uitgebreide zin van het woord. De Stichting voert het beheer over Het Genootschap Amsterdams Historisch Museum.

Mr. W.F.C. Stevens, voorzitter
Mr. G.W. baron van der Feltz, penningmeester
Prof.dr. M.C. Brands
Ir. C. den Hartog
G.J.A. van der Lugt
Drs. Ed. van Thijn

Leden van het Genootschap Amsterdams Historisch Museum

ABN AMRO Bank N.V.
Accountancy & Consultancy Amsterdam
Adviesbureau voor Bouw en Installaties GEAM
Barbizon Palace Hotel
Bouw en Aanneming-mij. Derksen & Singerling b.v.
Cargill B.V.
Caron & Stevens advocaten, belastingadviseurs en notarissen
Citibank N.A.
Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV
Deutsche Bank de Bary N.V.
Dorned B.V.
Eiso Bergsma B.V.
Gemeentelijk Havenbedrijf
Heineken Brouwerijen N.V.
Hillen & Roosen B.V.
Hollandsche Beton Maatschappij bv
Hotel The Grand
N.V. de Indonesische Overzeese Bank (Indover Bank)
ING Bank
Kamer van Koophandel Amsterdam
Kas-Associatie N.V.
KPMG Klynveld
MeesPierson N.V.
NCM Holding N.V.
De Nederlandsche Bank N.V.
Nestlé Nederland B.V.
Onderlinge Levensverzekering Mij. NOG U.A.
Otis B.V.
Poelwijck Adviesgroep Makelaars O.U.
P.H. Saan B.V.
Sargentini B.V.
Scheers Schilders, Amstelveen
Stibbe Simont Monahan Duhot
Van der Hoop Effektenbank N.V.
Vendex International N.V.

AANWINST
LANDSCHAP MET STADSGEZICHT,
 circa 1730
Kunstenaar onbekend
olieverf op doek

Middenin een zomers landschap met in de achtergrond een stadsgezicht staat een molen op een heuveltje, een soort terp. Het is een standermolen, die in z'n geheel tegen de wind kan worden gekeerd. De omgeving is waterrijk. Mannen zitten in een bootje te vissen en helemaal rechts nemen enkele mensen een frisse duik in het water. Links een bruggetje en een buitenhuis. De onverharde weg leidt naar een stadspoort, naar de stad die achter de omwalling ligt. Vele torens markeren het gezicht op de stad. Het grote gebouw, dat links onder het lommer van de boom is afgebeeld, ziet er bekend uit. Het lijkt op het Paleis op de Dam, het vroegere stadhuis van Amsterdam. Het gebouw helemaal rechts zou het Oostindisch Zeemagazijn kunnen zijn, maar het heeft óók meer weg van het Paleis op de Dam. Is dit een gezicht op Amsterdam? Is het landschap de omgeving van Amsterdam? Ja en nee. Het is een beetje Amsterdam en de omgeving is 'een' Hollands landschap. Elementen uit de

Hollandse landschapschilderkunst zijn verwerkt: het water, de bootjes, een buitenplaats, een molen. En dat is ook het geval met het stadsgezicht. Een toegangspoort, een omwalling, veel torens, een imposant stadhuis. Het is een impressie van 'een' welvarende Hollandse stad. Het schilderij roept vele vragen op. Heeft de maker ervan door Holland gereisd en achteraf zijn herinneringen aan wat hij typisch Hollands vond in één beeld samengevoegd? Was dit het Holland of het Amsterdam wat hij op zijn netvlies had? Of is het een grapje, om latere generaties bezig te houden?

Het mysterieuze schilderij werd eind 1995 door het museum aangekocht op een veiling. Het is niet bekend wie de maker van het bijna één meter brede doek is. Vanwege de kleding van de figuren die er op voorkomen, kan het doek zo omstreeks 1730 worden gedateerd. Er wordt nog onderzoek naar het schilderij gedaan.

Tentoonstellingsoverzicht 1996

Levende meesters

De schilderijenverzameling van C.J. Fodor (1801-1860)

13 oktober 1995 tot en met 7 januari 1996

•

O, kom er eens kijken

Een tentoonstelling over Sint-Nicolaas

19 november 1995 tot en met 7 januari 1996

•

Les belles Hollandaises

Hans Dukkers modiefotografie 1950-1970

26 januari tot en met 7 maart 1996

•

Jongens en meisjes

Het leven in het Amsterdamse Burgerweeshuis

7 maart tot en met 18 augustus 1996

•

Amsterdam'Daki Anadolu

Anatolië in Amsterdam

Manifestatie voor en over mensen uit Turkije en hun Amsterdamse stadgenoten
4 april tot en met 23 juni 1996

•

Mensen over de vloer

Wonen in de laat 19de-eeuwse Da Costabuurt

22 augustus tot en met 27 oktober 1996

•

Waaiers en kant

Een Amsterdamse collectie

3 oktober 1996 tot en met 7 januari 1997

•

Tsaar Peter de Grote en Holland

15 december 1996 tot en met 15 april 1997

•

Tafelzilver

De Amsterdamse zilversmeden Helweg 1753-1965

medio november 1996 tot medio februari 1997

Museum Willet-Holthuysen

BURGERWEESMEISJES

Nicolaas van der Waay (1885-1936)

Annual Report Summary

In 1995 the Netherlands, like many other countries, commemorated the end of the Second World War. It was 50 years since the war had ended and the Netherlands had been liberated. Although much of the south of the country had already been freed in September 1944, the Allies failed to penetrate further north than Arnhem on the river Rhine. There was an unexpectedly strong resistance from the Germans and the Allies lost the Battle of Arnhem. In the western parts of the country, where people had seen the Allied planes flying over and were hoping for the end of the war, the German Occupier remained ensconced - as also in the north of the Netherlands. A long and bitter winter was to follow. The Occupiers, feeling themselves driven into a corner, lost their scruples. Neither food nor fuel could be transported to the west or north of the Netherlands. The people who lived in those parts had to put up with months of fear, hunger and intense cold. It was these last months of the war, leading up to the Liberation, that were chosen as the subject for an exhibition held in the Amsterdam Historical Museum. The exhibition, entitled *HERE, BACK WHEN. HUNGER WINTER AND LIBERATION IN AMSTERDAM*, was opened on 8 March 1995 in the presence of Her Majesty Queen Beatrix of the Netherlands.

It was a remarkable exhibition, designed in two distinct sections. Inside the museum the theme was the lives of individuals in Amsterdam, while outside in the courtyard there were huge photographs and information about public events of the time. The pictures provided an impression of the breakdown of city life, and the results of the extreme hunger and fear that pervaded everything. Visitors to the exhibition could use photographs, slides and texts to find out general historical background and the way in which the Occupying Power, the municipal government and the various Resistance groups interacted. A typical Amsterdam barrel organ was used to mark the transition between Occupation and Liberation. In the final part of this section the months following the Liberation were shown. Here visitors could study the way in which the city gradually regained something of its normal life.

Inside the museum was the section dealing with the lives of individuals in Amsterdam. About thirty people and/or families were selected. The selection was made on the grounds of how well these people's differing lives illustrated the variety of experience in the Amsterdam of those days. There were collaborators, there were Resistance workers, and - by far the greatest group - people who were simply trying to get through the war as best they could. The exhibition was arranged to resemble a street through which the visitor could walk, looking into the rooms of different houses, reading about the people who lived there.

The exhibition attracted large numbers. In total, both the inside and outside show were seen by 157,522 people.

One of the policy principles of the Amsterdam Historical Museum is to make its own collection as accessible as possible by means of exhibitions and collection catalogues. Over the past year it was decided to show the paintings collection of the 19th-century Amsterdam collector Carel Joseph Fodor. This collection is now curated by our museum. The collector Fodor bought contemporary work by 'living' - mainly Dutch - masters. These drawings, prints and paintings were shown in the exhibition entitled *LIVING MASTERS, THE COLLECTION OF CAREL JOSEPH FODOR (1801-1860)*, which was well attended. To accompany the exhibition, an attractive catalogue was published in Dutch.

One of the aims of the museum is to attract a broader public by organizing a wide variety of events. At the same time, the museum does not want to lose its tried and trusty clientele. There are now many activities for children and families, occupying an important place on the agenda. Events organized in this connection are partly based on themes arising from the permanent collection and partly arise out of the temporary shows.

A major task of the museum is the conservation and selective expansion of the collection. It is planned to set up several rooms in the museum to tell about the history of Amsterdam over the past two hundred years. With this in mind, the acquisitions policy for 19th- and 20th-century objects has been activated. A selection of these, and other, acquisitions can be seen in this Annual Report indicated by the word *Aanwinst* (meaning 'acquisition') above the accompanying text.

Every year our museum is approached by colleagues at home and abroad asking to borrow objects for their temporary exhibitions. A remarkably large number of drawings and paintings has been loaned out this year. A hundred drawings by Jan (1649-1712) and Caspar (1672-1708) Luyken were sent to the Hofstra University in Hempstead, New York, for the exhibition *THE BUTCHER, THE BAKER, THE CANDLESTICKMAKER*, a presentation about daily life in the Dutch Golden Age.

Not only did the museum lend out its objects, it also lent out its staff. One of the curators, Dr Lodewijk Wagenaar, worked on the reorganization of the Maritime Museum Bahari in Jakarta, Indonesia. During his stay in Jakarta he gave lectures for students and museum staff there. On Wednesday 23 August 1995 the renovated Maritime Museum Bahari was festively reopened. Drs Renée Kistemaker, Head of Museum Affairs, together with Drs Jozien Driessen, worked with staff of the Hermitage in St Petersburg on the production of a grand-scale operation - the exhibitions on Peter the Great of Russia (1672-1725) which will deal with his cultural and scientific contacts in the Netherlands. This exhibition will open in June 1996 in St Petersburg's Hermitage and will travel to Amsterdam in December 1996. It will be on show in the Amsterdam Historical Museum until 15 April 1997. An extensive catalogue will be published to accompany this exhibition, with contributions from both Dutch and Russian experts.

We hope to provide an attractive programme of exhibitions and activities for 1996, assisted by the enthusiasm, expertise and creativity of our museum staff and temporary curators and assistants. In this way we can ensure that we continue to play an essential part in the cultural life of Amsterdam and of the Netherlands.

Colofon

UITGAVE Amsterdams Historisch Museum - afdeling public relations - 1996

COORDINATIE / SAMENSTELLING Vincent van de Ven

REDACTIE / SAMENSTELLING Hinke J. Wiggers

SPECIALE BIJDRAGEN Hubert Vreeken en Annemarie de Wildt

GRAFISCHE VORMGEVING Ontwerpforum, Amsterdam

FOTO'S (tenzij anders vermeld) Dennis Hogers, Piet van Roenburg en Rob Versluijs

VERTALING ANNUAL REPORT SUMMARY Wendie Shaffer

DRUK Koopman's drukkerij bv, Hoorn

PAPIER Dit jaarverslag is gedrukt op Mediaprint zijdemat chloorarm papier (omslag en binnenwerk) en op Omnicolor Eco (middenkatern)

AFBEELDING VOORZIJDE OMSLAG Jeugdposter van Steffanie Steenman, 10 jaar, Amsterdam

AFBEELDING ACHTERZIJDE OMSLAG Jeugdposter van Marco Kuilman, 12 jaar, Amsterdam

OPENINGSTIJDEN maandag t/m vrijdag 10.00-17.00 uur, zaterdag/zondag 11.00-17.00 uur

BEREIKBAARHEID tramlijnen 1, 2, 4, 5, 9, 11, 14, 16, 24, 25 halte Spui

BEZOEKERSINGANGEN Kalverstraat 92, Nieuwezijds Voorburgwal 357, Sint-Luciënsteeg 27

POSTADRES Nieuwezijds Voorburgwal 359, 1012 RM Amsterdam

TELEFOONNUMMER 020-5231822

FAXNUMMER 020-6207789